

Vol.14 - Issue 5
May 2021
Price 12/-

Gyan Amrit ज्ञानामृत

राजयोगि भ्रता जगदीशभारु
स्मृति दिवस - १२ डे २००१

વાસદમાં નવનિર્મિત ભવન 'શિવાલય'ના મંગલ ગૃહપ્રવેશ કરતાં પ્ર.કુ. નેહાબેન, પ્ર.કુ. અમરબેન, પ્ર.કુ. દીપાબેન. ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે દીપ પ્રજ્વલન કરતાં પ્ર.કુ. બહેનો, MP ભ્રાતા મિતેશભાઈ પટેલ, અગ્રણી બિલ્ડર પંકજભાઈ ગોહિલ, PSI ભ્રાતા પરકાશસિંહ પરમાર.

ભાવનગર ખાતે 'મહાશિવરાત્રી'ના કાર્યક્રમમાં નવનિયુક્ત મેયર ભગિની કીર્તિબેન દાણીધારીયાનું સન્માન કરતાં પ્ર.કુ. વૃત્તિબેન.

ગાંધીનગર સેક્ટર-૩ના 'સોમનાથ દર્શન' કાર્યક્રમમાં નિવૃત્ત એડીશનલ સેક્ટરી માહિતી કમિશનર ભ્રાતા સુભાષભાઈ સોનીને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. સુનિતાબેન.

રાજકોટ અવધપુરી ખાતે 'શિવજયંતી'ના કાર્યક્રમમાં રાજકોટ ડિસ્ટ્રીક્ટ કો. બેંકના GM ભ્રાતા વજલાલભાઈ સાખીયા તથા ભાવનાબેનને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. રેખાબેન.

શહેરા ખાતે 'મહાશિવરાત્રી ઉત્સવ'માં શિવધ્વજ સાથે મામલતદાર ભ્રાતા મેહુલકુમાર ભરવાડ, PSI ભ્રાતા એમ.આર.નકુમ, પ્ર.કુ. સુરેખાબેન, પ્ર.કુ. રતનબેન.

અમદાવાદ સાંરણપુરમાં 'શિવરાત્રી' પર્વની ઉજવણીમાં RSSના સંઘ સંચાલક ડૉ.કે.એસ.પુરોહિત, વિશ્વ દિવ્દુ પરિષદના ઉપાધ્યક્ષ ભ્રાતા સુખાભાઈ ગહેલોત, પ્ર.કુ. મંબુલાબેન, પ્ર.કુ. ઉમાબેન.

સરદવ સેવાકેન્દ્ર પર 'શિવરાત્રી મહોત્સવ'માં પધારેલ ચેરમેન ગુજરાત ફાઈનાન્સ બોર્ડ ભ્રાતા વાડીભાઈનું સ્વાગત કરતાં પ્ર.કુ. કેલાસબેન, પ્ર.કુ. હીરાબેન, જીલ્લા પંચાયતના સભ્ય હંસાબેન.

Gyan Amrit ज्ञानामृत

વર્ષ ૧૪

મે-૨૦૨૧

અંક : ૦૫

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખપત્ર અમૃતસૂચિ

નવધાભક્તિ અને રાજયોગ	તંત્રી સ્થાનેથી ..04
તંત્રીને પત્રો07
અમૃતધારા	દાદી જાનકીજી ..08
દિવ્યદૃષ્ટિના અનુભવ	દાદી હૃદયમોહિનીજી ..09
માનવ જીવનનો આધાર સહયોગ	બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર ..11
પ્રસન્નતાના પથ પર	બ્ર.કુ. શિવાનીબેન ..13
સંબંધોમાં અપેક્ષા ના રાખો	બ્ર.કુ. ઉષાબેન ..16
પરમાત્મા સાથે પ્રેમ યા ભય	બ્ર.કુ. ગીતાબેન ..18
મैं બેઠા હूं न	બ્ર.કુ. મીનળબેન ..20
વિકારોના પરિવારનું એક બાળક	બ્ર.કુ. જીવણભાઈ ..21
ઓમશાંતિ	બ્ર.કુ. અમૃતભાઈ ..23
મનજીત	બ્ર.કુ. મધુબેન ..24
કર્મનો ખેલ	બ્ર.કુ. જાગૃતિ ..26
દિવ્યદર્શન	બ્ર.કુ. નંદિનીબેન ..27
ગુજરાત રાજ્ય સ્થાપના દિવસ	બ્ર.કુ. પાચલ ..28
લેખકોને નમ્ર નિવેદન28
રાજયોગિની દાદી જાનકીજી પોસ્ટલ સ્ટેમ્પનું ઉદ્ઘાટન29
પ્રસંગ પરિમલ30
અહો ગરિમા ગુજરાતની	બ્ર.કુ. ગીતા ગજ્જર ..32
સંગમયુગની શબ્દાવલી33

લવાજમના દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ	રૂ.	૧૧૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૨,૦૦૦.૦૦
છૂટક નકલ	રૂ.	૧૨.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઈલ વાર્ષિક	રૂ.	૧,૧૦૦.૦૦
આજીવન સભ્ય	રૂ.	૧૦,૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર
મોકલવાનું સરનામું
બ્ર.કુ. ડો. કાલિદાસ પ્રજાપતિ
તંત્રી : જ્ઞાનામૃત
જી-૨/૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,
નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.
Phone : 079 - 2762 0866

મુદ્રક અને પ્રકાશક રાજયોગિની ભારતીદીદી

-- વિશેષ નોંધ --

જ્ઞાનામૃતના નવા સભ્યો સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન પણ બની શકે છે. તેમને જાન્યુઆરી થી ડિસેમ્બર સુધીના દરેક મહિનાના અંક મળશે. જેમનું લવાજમ જમા કરાવવાનું બાકી હોય, તેઓને સત્વરે જમા કરાવીને જાણ કરવા વિનંતી.

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ડ્રાફ્ટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

Account No. : 71120100007677

Bank Name : BANK OF BARODA, Pushpkunj Branch IFSC Code : BARB0DBPUSH

પ્રકાશન સ્થળ - ગુજરાત ઝોન મુખ્યાલય

બ્રહ્માકુમારીઝ, સુખશાંતિ ભવન, ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકરિયા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૨૨.

Phone: 079 - 2532 4460

Email : gyanamrit.guj@gmail.com

તંત્રી સ્થાનેથી

નવધામકિત અને રાજયોગ

બાબા સાકારવાણીઓમાં અવારનવાર 'નવધામકિત' શબ્દનો ઉલ્લેખ કરે છે. આદરણીય દાદીજીના જન્મ નિમિત્તેના ઈશ્વરીય સંદેશમાં આપણે જાણ્યું કે દાદીજીનો જન્મ 'નવધામકિત' કરનાર પરિવારમાં થયો છે. તો 'નવધામકિત' શું છે? તે જાણવાની જિજ્ઞાસા હોય તે સ્વાભાવિક છે. આમ તો બાબાના જ્ઞાનમાં સર્વ ધર્મો, સર્વ ગ્રંથોનો સાર સમાયેલો છે. રાજયોગમાં પણ નવધામકિત આવી જ જાય છે. તેથી પ્રથમ નવધામકિતનો અને પછી રાજયોગનો અહીં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

પિતાશ્રી બ્રહ્માબાબા લૌકિક જીવનમાં નારાયણ અર્થાત્ વિષ્ણુને યાદ કરતા હતા. બ્રહ્માબાબાનો જન્મ પણ વૈષ્ણવ સંસ્કારો ધરાવતા કૃપલાની કુટુંબમાં થયો હતો. દાદીજી પણ વૈષ્ણવ પરિવારની પાલના લેશે આ કેવો યોગાનુયોગ છે?

નવધામકિતમાં વિષ્ણુની પૂજા કરવામાં આવે છે. જીવનની તમામ ક્રિયાઓમાં તેમને યાદ કરીને કાર્યની શરૂઆત થાય છે. નવ પ્રકારે ગહનભકિત કરવામાં આવે છે. તે અંગે સંસ્કૃતમાં શ્લોક છે.

શ્રવણં કીર્તન વિષ્ણો સ્મરણં પાદસેવનમં
અર્ચન વંદનં દાસ્યં સખ્યં આત્મનિવેદનં

શ્રવણ

નવધામકિતમાં ભગવાનનાં ચરિત્રોના શ્રવણનો મહિમા છે. કથા સાંભળવાનો મહિમા છે. ડોંગરે મહારાજ કથા કરતાં કરતાં ભાવવિભોર બની જતા હતા. મૂર્તિને જડ સ્વરૂપમાં ન જોતાં ચૈતન્ય સ્વરૂપમાં જોતા હતા. જ્ઞાનયોગની ગહન

વાતો સામાન્ય જનતા કરી શકતી નથી. જ્યારે સાંભળવાનું કાર્ય તો શિક્ષિત, અલ્પશિક્ષિત, અશિક્ષિત સૌ કોઈ કરી શકે છે. તેમાં શ્રોતાએ જ્ઞાનને સતેજ રાખીને કથા, ચરિત્રો, આખ્યાનો સાંભળવાનાં છે. તેથી આ પ્રકારની કથાઓ સાંભળવામાં ભક્તોની ભીડ જામે છે.

રાજયોગ એ ભકિતનું ફળ છે. જેની ભકિત પૂરી થાય છે તેને જ્ઞાન મળે છે. અહીં પણ શ્રવણનો મહિમા છે. બાબાની સાકાર, અવ્યક્ત વાણીઓ આત્મિક સ્થિતિમાં, યોગયુક્ત, એકાગ્રતાથી સાંભળવાની છે. સાંભળીને અટકી જવાનું નથી. પણ મુરલીના મુદ્દાઓ યાદ રાખીને સતત તેનું મનનચિંતન, મંથન કરવાનું છે. એટલું જ નહીં તે અન્યને પણ સંભળાવવાનું છે. જેને મુરલી (બાબાની વાણી) સાથે પ્રીત છે. મુરલીના નિયમિત શ્રવણ વગર બ્રહ્માવત્સનું જીવન અધૂરું છે.

કીર્તન

ભક્તો ભગવાનનાં ગુણગાન કરતાં ગીતો, પદો ગાય છે. વૈષ્ણવ સંપ્રદાયમાં સંગીત સાથેના કીર્તનનું મહત્ત્વ છે. ધાર્મિક ટી.વી. ચેનલોમાં આપણે કીર્તન સાંભળીએ છીએ. નરસિંહ મહેતા, મીરાં પણ વાણિંત્ર સાથે કીર્તન કરતાં હતાં. ચૈતન્ય મહાપ્રભુ ભાવવિભોર સ્થિતિમાં કીર્તન કરતા હતા. ભાગવત વિદ્યાપીઠ - સોલાના સ્થાપક કૃષ્ણશંકર શાસ્ત્રીજી પણ કીર્તન કરતા હતા. ગાયકનો મીઠો સ્વર, વાણિંત્રો સાથે, ભાવવિભોર સ્થિતિમાં ગાયેલાં કીર્તનો ભક્તોને, શ્રોતાઓને ડોલાવી દે છે.

બ્રહ્માબાબા જૂનાં કર્ણપ્રિય ફીલ્મી ગીતોની

પંક્તિ ઉપર મુરલી ચલાવતા હતા. ઓમમંડલીનાં ભાવવિભોર સ્થિતિમાં, ધ્યાનની સ્થિતિમાં ગવાયેલાં ગીતો પ્રસિદ્ધ છે. પહેલાં કોઈ કોઈ ગીત ગાતાં હતાં. પછી થોડાં થોડાં ગીતો ટેપ દ્વારા સાંભળવા મળતાં. બાબાએ વર્ષો પહેલાં સાકાર વાણીમાં જણાવ્યા મુજબ આજે તો રાષ્ટ્ર, વિશ્વકક્ષાના પ્રસિદ્ધ ગાયકોનાં કંઠે ગવાયેલાં ગીતો, કેસેટ, સીડીના માધ્યમથી બ્રહ્માવત્સો સાંભળે છે. જેનાથી યોગમાં એકાગ્રતા આવી જાય છે. અત્યારે તો મધુરવાણી ગ્રુપ તથા બાબાનાં રત્નો, યજ્ઞ પ્રેમીઓ અવનવાં ગીતોની રસલહાય કરાવે છે.

સ્મરણ

ભક્તો માળા ફેરવતાં ફેરવતાં, પૂજા કરતી વખતે, માંગલિક પ્રસંગોએ ભગવાનનું સ્મરણ કરે છે. કેટલાક ભક્તો તો સતત સ્મરણની સ્થિતિમાં જ જોવા મળે છે. દ્રૌપદીએ વસ્ત્રાહરણ પ્રસંગે શ્રી કૃષ્ણનું સ્મરણ કર્યું અને તેની લાજ બચી ગઈ. નરસિંહ મહેતાએ હાર, હૂંડી અને કુંવરબાઈના મામેરા વખતે ઈશ્વર સ્મરણ કર્યું અને તેમનાં કામો થયાં. સ્મરણ જે સાફ, પવિત્ર, સાચા દિલનું હોય તો ભક્તોના સ્મરણને ભગવાન સાંભળે છે.

બાબા કહે છે બાળકો મને પ્રેમથી, સચ્ચાઈ, સફાઈથી યાદ કરો. રાજયોગનું સ્મરણ એ રટણ નથી પણ બુદ્ધિપૂર્વકનું, સમજપૂર્વકનું, એકાગ્ર સ્થિતિમાં, યોગયુક્ત સ્થિતિમાં, અર્થ સાથે કરાયેલું સ્મરણ છે. બાબાનાં એવાં કેટલાંયે બાળકો છે જેઓ અનુભવો વર્ણવે છે કે હું બાબાને યાદ કરું છું અને મારા કામો થઈ જાય છે, મને સફળતા મળે છે, પ્રેરણા થાય છે, મદદ મળે છે.

પાદસેવન

ભગવાનની મૂર્તિ સામે સાષ્ટાંગ દંડવત

પ્રણામ કરવા, ભગવાનની મૂર્તિનો ચરણ સ્પર્શ કરવો, પાદપ્રક્ષાલન કરવું એ પાદસેવન છે. કેટલાક લોકો ભગવાન, ગુરુની પાદુકાઓ પૂજે છે. તો પગ ઘુએ છે. વળી કેટલાક ઉત્સાહી ભક્તો તો પગ ઘોઈને તે જળને ચરણામૃત તરીકે સ્વીકારે છે. ભરતે રામની પાદુકાઓની પૂજા કરીને રામ વતીથી રાજ-વહીવટ કર્યો હતો. ખલાસીએ રામના પગ ઘોઈને નાવમાં બેસાડ્યા હતા.

રાજયોગમાં પાદ સેવન બુદ્ધિ જ પ્રકારે છે. બાબા કહે છે હું કોઈને વંદન, પૂજન, પ્રણામ કરાવતો નથી. મારાં બાળકો તો હોવનહાર દેવતા છે. તેથી તેમને સ્વમાનની સ્થિતિની યાદ અપાવું છું. પણ અહીંનું પાદસેવન એટલે પ્રજાપિતા બ્રહ્મા અને માતેશ્વરી જગદંબા સરસ્વતીજી જેવું જીવન જીવ્યા. તેવું જીવન તેમને અનુસરીને જીવો. અર્થાત્ follow father કરો. દરેક વાતમાં બ્રહ્માબાબાના કદમને અનુસરો.

અર્ચન

જ્યારે ભક્તો પૂજા કરવા જાય છે ત્યારે અખીલ, ગુલાલ, કંકુ, ચોખા, અગરબત્તી, ફૂલહાર, ફળો, ભેટ આદિ સાથે ભક્તિ કરે છે તેને અર્ચન કહેવાય છે. લગન તેમજ હવનહોમ કરતી વખતે મહારાજ અર્ચન કરાવે છે. આમ પોતાની કમાણીમાંથી ઈશ્વર અર્થે કંઈકને કંઈક કરવાનું સૂચન છે.

બાબાનાં બાળકો યજ્ઞની જવાબદારી સંભાળી લે છે. દરેક બ્રહ્માવત્સ પોતાની શક્તિ અનુસાર બાબાના યજ્ઞમાં અર્ચન કરે છે. આમ, તન, મન, ઘન, સમય, સંકલ્પ, શ્વાસ દ્વારા પણ અર્ચન થાય છે. સેવાકેન્દ્ર ખોલતાં પહેલાં તેના નિભાવની સર્વ જવાબદારી માટે બ્રહ્માવત્સ પ્રતિજ્ઞાબદ્ધ, સંકલ્પબદ્ધ થાય છે. બાબાનાં

આટલાં બધાં ભવનો બન્યાં તેમાં દરેક બ્રહ્માવત્સનું યોગદાન છે. યજ્ઞ પ્રત્યે ભિન્ન ભિન્ન ખાદ્ય પદાર્થો, ફળો, શાકભાજી, ભિન્ન ભિન્ન ચીજવસ્તુ, સામગ્રી પ્રદાન કરવી તે અર્ચન છે.

વંદન

ભગવાનની મૂર્તિને બે હાથ જોડી પગે લાગવું અર્થાત્ વંદન કરવાં. ભગવાન, માતાપિતા, વડીલો, શિક્ષકો અને આપણાંથી મોટા હોય તેને વંદન કરવાં એ શિષ્ટાચાર છે, સુંસ્કાર છે. વંદન કરવાથી વિવેક આવે છે, નમ્રતા આવે છે. વંદનમાં જાદુ છે. વંદન કરતાં જ સામેની વ્યક્તિ નરમ પડે છે. તેનો કઠોર સ્વભાવ પણ મૂઠુ બને છે.

બાબા સ્થૂલવંદન કરવાનું કહેતા નથી. પણ વંદન યોગ્ય બનવાનું કહે છે. બાબા કહે છે કે ‘નર જો એવી કરણી કરે, તો શ્રી નારાયણ બને, નારી જો એવી કરણી કરે, તો શ્રી લક્ષ્મી બને.’ તો સોળે કળાએ સંપૂર્ણ, સર્વગુણ સંપન્ન, મર્યાદા પુરુષોત્તમ, ડબલ અહિંસક બનીશું તો સતયુગ અને જ્ઞેતાયુગમાં દેવતા સ્વરૂપે જીવીશું. દ્રાપર અને કલિયુગમાં આ દેવતાઓની પ્રતિમાઓ બનાવીને ભક્તો વંદન કરશે. આદરણીય દાદીઓ, દીદીઓને મળતી વખતે દૃષ્ટિ લેવી તે વંદનનું જ એક શ્રેષ્ઠ સ્વરૂપ છે.

દાસ્ય

દાસ્ય, દાસ, દાસી બનીને ભક્તિ કરવાથી જીવનમાં નમ્રતા આવે છે. અહંભાવ ઓગળી જાય છે. પુરુષભક્તો પણ સ્વયંને ભગવાનની દાસી સમજે છે. દાસીભાવે ભક્તિ કરનાર નરસિંહ, મીરાં, દયારામ, દાસી જીવણ વગેરે છે.

બાબા દાસ શબ્દને જ પસંદ કરતા નહોતા, દાસને બાબા લાલ બનાવતા. યજ્ઞમાં પાછળ દાસ આવતાં હોય તેવાં નામો ઘણાં જ ઓછાનાં છે. પણ

તેનો અર્થ એ કે સ્વયં લઘુતાગ્રંથિથી ના પીડાવું. બાબા કહે છે કે ‘અપને કો કમ સમજના યહ ભી કમજોરી છે.’ પણ યજ્ઞમાં દાસનો અર્થ થાય છે. બાબા જે સેવા સોંપે, જે ખવડાવે, જે પીવડાવે, જ્યાં સેવા માટે મોકલે. ત્યાં જવું અને ‘જીહાં, હા જી બાબા’ કરવું તે તેનો સૂક્ષ્મ અર્થ છે.

સખ્ય

ભગવાનને સખા (મિત્ર) બનાવીને ભક્તિ કરવી તેવો અર્થ છે. આ પ્રકારની ભક્તિ અર્જુને, સુદામાએ કરી. ભગવાન જેના સખા હોય તેને શાની ફિકર? અર્જુન અને સુદામા વિશે જાણીએ છીએ કે ભગવાને વિકટ સંજોગોમાં એમને મદદ કરી હતી.

બાબા કહે છે કે બાળકો તમે મારી સાથે સર્વ સંબંધો રાખો. જો તમારે મિત્ર ના હોય, તો મને મિત્ર બનાવો. ખુદાદોસ્ત સમજો. બાબા કહેતા કે તમને જે સંબંધની ઊણપ લાગતી હોય તે સંબંધ દેહદારી સાથે ન રાખતાં મારી સાથે રાખો. ‘ત્વમેવ બંધુશ્ચ સખા ત્વમેવ’ માં બાબા તેનો કરે છે.

આત્મ નિવેદન

કેટલાક ભક્તો ચૈતન્ય માનવ સાથે વાત કરતા હોય તે રીતે ભગવાનને પોતાની બધી જ વાતો કરે છે. એકાકી જીવન જીવતા ભક્ત ડગલે પગલે ઘરમાં કોઈ વ્યક્તિ સાંભળતી હોય તે રીતે વાતો કરતા હોય છે. પોતાની ભૂલો, વિશેષતાઓ, કાર્યો, આશાઓ, અપેક્ષાઓ આદિ સર્વ કાંઈ ભગવાનને જણાવી દેવું તે આત્મનિવેદન છે.

જ્ઞાનમાર્ગમાં પણ બાબા કહે છે કે, ‘દિલકી બાત દિલાવર (પરમાત્મા) કો કરો.’ અન્ય કોઈને કહેવાથી તે ખોટી રીતે ફેલાય, તેનું અર્થઘટન ખોટું થાય છે. વળી ટીકાને પાત્ર પણ બનીએ. પણ દિલની વાતો કોઈની આગળ કરવાથી દિલ હળવું

થાય છે. બાબા કહે છે કે બાળકો મારી સાથે રુહરિહાન કરો. અમૃતવેળાએ યા યોગ કરતી વખતે જેને રુહરિહાન કરતાં આવડે છે તેને યોગ સહજ રીતે લાગે છે.

આમ આ નવ પ્રકારે જે મન, વાણી અને કર્મની એકરૂપતાથી ભક્તિ કરે છે, જ્ઞાનમાં ચાલે છે તેને સાક્ષાત્કારો પણ થાય છે. ઈશ્વરીય પ્રેરણાઓ પણ મળે છે અને ટર્ચીંગ પણ થાય છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- બ્ર.કુ. કાલિદાસ

તંત્રીને પત્રો

આપશ્રી દ્વારા પ્રકાશિત થતા જ્ઞાનામૃત જર્નલ્સનું મેં હમણાં જ લવાજમ ભરેલ છે. બે અંકો સાથે મળ્યા ખૂબ જ સરસ વાંચન સામગ્રી આપના તરફથી આપવામાં આવે છે.

જ્ઞાનામૃતનું પ્રિન્ટીંગ, બાઈન્ડીંગ ખૂબ જ સરસ હોય છે.

- ડો. રાજેશ ત્રિવેદી, રાજકોટ

(પેજ નં. 12નું અનુસંધાન)... શ્રેષ્ઠ માનવ જીવન ભાવના અનુકૂળ સંકલ્પ અને સંકલ્પ પ્રમાણે કાર્ય થાય છે. તેથી વિશ્વ પરિવર્તન તથા માનવતાના કલ્યાણ માટે સદા પોતાની શુભભાવના અને શુભ કામનાઓ દ્વારા સહયોગી બનો. નિઃસ્વાર્થભાવ અને નિષ્કામભાવના જ શુભ કામના દ્વારા સહયોગ બનાવમાં મુખ્ય સહાયક છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

તંત્રીને પત્રો

પ્રજાપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયના ગુજરાતી મુખપત્ર ‘જ્ઞાનામૃત’ના તંત્રી તરીકે રહી તેને દ્વિમાસિકમાંથી માસિક બનાવ્યું એટલું જ નહીં પરંતુ તેને સુવર્ણ જયંતી સુધી પહોંચાડી તેની પ્રગતિક્રમ વણથંભી કરવાને આપે જ્વલંત સિદ્ધિ મેળવી છે જે બદલ આપને અંતરના ઈશ્વરીય અભિનંદન...

લૌકિક બાપને માટે આજીવન બ્રહ્મચર્ય પાળવાની ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા લેનાર ભીષ્મનું ઉદાહરણ આપીને આપે પરમપિતાના સ્વર્ગની સ્થાપનાના પવિત્ર કાર્ય માટે પવિત્રતાની ભીષ્મ પ્રતિજ્ઞા લેવા આપે સંગમયુગી બ્રાહ્મણને સુંદર મજાની પ્રેરણા આપી છે. જે માટે આપને અભિનંદન.

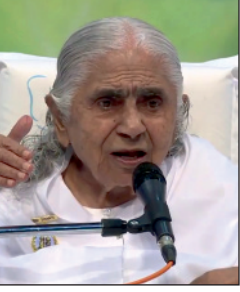
‘જ્ઞાનામૃત’ની આગેકૂચ અવિરત રહે એ માટે આપે સર્વે ઈશ્વરીય સેવાધારીઓને હાકલ કરી છે. કોઈ વ્યક્તિને એક વખત ‘જ્ઞાનામૃત’ના ગ્રાહક બનાવીએ કે ભેટ તરીકે તેને સભ્ય બનાવીએ તો બારે માસ એ પરિવારને ઈશ્વરીય સંદેશો ઘરે બેઠાં પહોંચાડવાનું પુણ્ય થઈ જાય છે. આથી આ કાર્ય હોંશે હોંશે અપનાવી જૂના ગ્રાહક પાસેથી ઓછામાં ઓછો એક ગ્રાહક મેળવીએ તો સહેલાઈથી ‘જ્ઞાનામૃત’ સુવર્ણ જયંતી વર્ષમાં તેના લક્ષ્યાંક 50,000ને પાર કરી શકે. તો ચાલો, આ માટે કર્તવ્ય સમજી મંડી પડીએ અને ‘જ્ઞાનામૃત’નું સુવર્ણ જયંતી વર્ષ ઉજવીએ...

- બ્ર.કુ. કિશોર મહેતા, ધોરાજી.

અમૃતધારા

જેટલી સચ્ચાઈ, સફાઈ હશે, એટલી અમૃતવેળા સારી હશે

રાજયોગિની દાદી જાનકીજી, પૂર્વ મુખ્ય પ્રશાસિકા, શાંતિવન, આબુરોડ

અમૃતવેળાના યોગને નિરંતર શક્તિશાળી બનાવવા માટે પહેલાં તો અમૃતવેળાએ ઉઠવાનો શોખ હોવો જોઈએ. એમાં જરા પણ સુસ્તી કરવાનું બહાનું આપવાથી એક આદત પડી જાય છે. એટલે કંઈ પણ થઈ જાય. એમાં અલબેલા ના બનો. અમે મમ્મા બાબાને જોયાં છે. મમ્મા 2 વાગે ઉઠી જતાં હતાં. અંદરની લગન પાવરકુલ ત્યારે બને છે જ્યારે લગન છે. મારે આ કરવાનું છે આ સબજેક્ટમાં મારે કમજોર બનવાનું નથી. તો બાપની મદદ બહુ મળે છે. એવું ના કહીએ કે હું મોડી સૂઈ ગઈ યા થાકેલી હતી તો આંખ ખુલી નહીં. આ બહાનું છે. આ વાતનું જ્યારે મહત્ત્વ હોય તો એમાં પાવર ભળે છે. બીજી પ્રેક્ટિકલ વાત એ છે કે આપણો આખો દિવસ સારો હોય તો અમૃતવેળા પાવરકુલ હશે. દિનભર પરચિંતન યા કોઈ વાતમાં એનર્જી ખર્ચાઈ ગઈ તો સવારે ઉઠીશું ત્યારે શક્તિ નહીં હોય. સુસ્તી આવતી રહેશે. ખુશીથી બાબાને યાદ કરી શકીશું નહીં. જ્યારે ખુશ રહેવાની શક્તિ જ નથી તો ઉઠીને શું કરું? ઝોકાં ખાઈને પછી કહે છે આનાથી સાચું છે કે હું સૂઈ જાઉં. મારાથી ઉઠી શકાતું નથી. હું આ મામલામાં, આ પ્રકારની સૂક્ષ્મ એનર્જી ખર્ચ કરવામાં ઘણી કંજૂસ છું. ફલાણાને બાબા ટચ કરે, એમાં પણ હું પોતાની એનર્જી ખર્ચ કરતી નથી. પોતાના પુરુષાર્થમાં પણ હું ખુશીથી પુરુષાર્થ કરું તો એનર્જી બનશે, સેવા થતી રહેશે. જો મુશ્કેલીથી

પુરુષાર્થ કરશો તો એનર્જી ખર્ચ થશે, તો આખા દિવસનો આધાર અમૃતવેળા પર છે. એકવાર થયું, આખો દિવસ ખરાબ જશે અને કોઈ કારણથી દિવસ ખરાબ જાય છે તો બીજા દિવસે અમૃતવેળા ખરાબ થાય છે. આ પણ એક સજા છે.

અત્યારે આપણી અંદર દિન-પ્રતિદિન જેટલી સચ્ચાઈ સફાઈ હશે એટલી અમૃતવેળા સારી હશે. મનની સફાઈથી અને સાચા દિલથી પુરુષાર્થ કરીશું તો એને મેળે આંખો ખુલી જશે. ઈચ્છા થશે કે ઉઠીને બાબાની પાસે બેસી જાઉં. બાબાને યાદ કરું. બાબા બાળકોને પોતાની પાસે બોલાવે છે. તો બાબાની પાસે જઈને બેસી જાઓ. બાબા ઘણું જ બળ આપે છે. એમાં મહેનત નથી બસ ખુશીથી બાબાની પાસે બેસી જાઓ. અમૃતવેળા કરવાનાં ત્રણ લક્ષ્ય રાખો (૧) હું માતાપિતાનું સપૂત બાળક યા સાજનની સાચી સજની છું. સાજન જાગતા રહે અને સજની સૂઈ રહે તેમ બની ના શકે. (૨) જ્યાં રહું છું તેનું વાયુમંડળ બનાવવા માટે અમૃતવેળાની પાવરકુલ યાદ જોઈએ, આ આપણી ફરજ છે. (૩) વિશ્વભરના આત્માઓને આપણી દિનચર્યા જોઈને વંડર લાગે છે આ આપણે ના ઉઠીએ ઝોકાં ખાઈએ તો એમના પર શો પ્રભાવ પડશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- કુદરતના વાસ્તવિક જગતને જીવનહૃદય સાથે સંબંધ છે. માણસે બનાવેલા જગતને કિંમત સાથે સંબંધ છે, સમજીએ.

દિવ્યદૃષ્ટિના અનુભવ

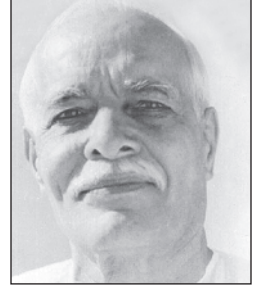
રાજયોગિની દાદી હૃદયમોહિનીજી, પૂર્વ મુખ્ય પ્રશાસિકા, શાંતિવન, આબુ રોડ

એક દિવસની વાત છે કે પિતાશ્રી બ્રહ્માબાબાએ બાળકોના કલ્યાણ માટે અંદર તથા બહાર મૌન ધારણ કરવા (અંદર મનથી વ્યર્થ સંકલ્પો અને બહાર મુખથી વાણીથી પરે

જવા અભ્યાસ કરવા) માટે એક સપ્તાહનો પ્રોગ્રામ આપ્યો. આમ તો અમે લગભગ 300 બ્રહ્માવત્સો સાથે રહેતા હતા અને યજ્ઞનું દરેક કાર્ય પણ પહેલાંની જેમ ચાલતું રહેતું પરંતુ મૌન અને અંતર્મુખતાને કારણે વાતાવરણ અને દૃશ્ય એટલું અવ્યક્ત અને આકર્ષક હતું કે સર્વ બ્રહ્માવત્સો ચાલતાં-ફરતાં સૂક્ષ્મ ફરિશ્તાના રૂપમાં દેખાઈ દેતા હતા. હજુ અંતર્મુખતાની દિનચર્યાને બે-ત્રણ દિવસ જ થયા હતા ત્યારે સંઘ્યા સમયે જ્યારે હું એક બહેનની સાથે બેઠી હતી અને એકાંતમાં આત્મસ્થિતિમાં સ્થિત થવાનો અભ્યાસ કરી રહી હતી, અચાનક જ પ્યારા પ્રભુપિતા દ્વારા દિવ્યદૃષ્ટિનું વરદાન મળ્યું. હું આ દુનિયા અને દેહની સુધ પુઘથી દૂર થઈ ગઈ. મેં દિવ્યદૃષ્ટિ દ્વારા જોયું કે પિતાશ્રી બ્રહ્માબાબા અવ્યક્ત, સૂક્ષ્મ પ્રકાશમય શરીરધારીના રૂપમાં છે. એમનાં નયનો અને આકૃતિ બિલકુલ એવાં જ હતાં જેવી હું આ ચર્મચક્ષુઓથી પિતાશ્રીના વ્યક્ત શરીરને જોતી હતી. ઘણી મધુર મુસ્કાનથી તે અવ્યક્ત અને આકર્ષકમૂર્તિ મારી તરફ જોઈ રહી હતી. ખસ આટલું જોયા બાદ હું ધ્યાનાવસ્થામાં નીચે આવી. હવે મને સંસારનો અનુભવ થઈ રહ્યો હતો. બ્રહ્માબાબાના આ નવા પ્રકાશમય, અવ્યક્ત રૂપને

જોઈને મને બહુ આશ્ચર્ય થઈ રહ્યું હતું. અને હર્ષ પણ થઈ રહ્યો હતો. મને આશ્ચર્ય એટલા માટે થઈ રહ્યું હતું કે આજ સુધી બહેનો અને ભાઈઓના સાક્ષાત્કાર થતા હતા. તે

અનેક દેવી-દેવતાઓ જેમ કે શ્રી રાધે - શ્રી કૃષ્ણ, શ્રી લક્ષ્મી - શ્રી નારાયણ, શ્રી સીતા - શ્રી રામના સાક્ષાત્કાર થતા હતા. આજે આ અનોખો સાક્ષાત્કાર હોવાને કારણે એ વાતને સમજી શકી નહીં કે જ્યારે પ્રત્યક્ષ અને સાકારરૂપમાં પિતાશ્રી બ્રહ્માબાબા યજ્ઞમાં વિરાજમાન છે. તો પછી સૂક્ષ્મરૂપમાં બ્રહ્માબાબાનું આ રૂપ દેખાઈ દેવાનું શું રહસ્ય છે? મારી જેટલી ઉંમર હતી જેટલી બુદ્ધિ હતી એ અનુસાર મેં આ પ્રશ્નને હલ કરવાની કોશિશ કરી પરંતુ હું હલ કરી ના શકી. તેથી મેં માતેશ્વરીજીના સામે આ પ્રશ્ન રાખ્યો.

માતેશ્વરી (યજ્ઞ-માતા) એ મારા અનુભવને સ્પષ્ટ રીતે સમજવા તથા મારા પ્રશ્નનો હલ કરવા માટે મને થોડા વધારે પ્રશ્નો પૂછ્યા. પરંતુ અંતમાં એમણે એજ કહ્યું કે પિતાશ્રી બ્રહ્માબાબાને તમારો અનુભવ સંભળાવો. જ્યારે મેં બ્રહ્માબાબાને આ અનુભવ સંભળાવ્યો તો તેઓ પણ એને સ્પષ્ટ કરવા માટે મનન કરવા લાગ્યા. એમના હાવભાવથી એવું લાગતું હતું કે આ શું કહે છે? છેવટે એમણે એ કહ્યું બાળકો, શિવબાબાનો કોઈ રહસ્ય સ્પષ્ટ કરવાનું હશે. એટલા માટે એમણે આ સાક્ષાત્કાર કરાવ્યા હશે. એનું રહસ્ય યા તો શિવબાબા સ્વયં જ આપ બાળકોને ધ્યાનાવસ્થામાં

બતાવશે યા મારા તનમાં પ્રવેશ કરીને સ્પષ્ટ કરશે. જો તમે ફરીથી ધ્યાનાવસ્થામાં જાઓ અને ફરીથી જુઓ તો આપ જ એમને પૂછી લેજો.

પરંતુ તે દિવસ વીતી ગયો. બીજા દિવસે સંધ્યાસમયે જ્યારે હું આત્મસ્થિતિનો અભ્યાસ કરી રહી હતી તો મને એવું લાગ્યું કે કોઈ મુજ આત્માને અવ્યક્ત રીતિથી આકર્ષિત કરી રહ્યું છે. હું ફરીથી ધ્યાનાવસ્થામાં ચાલી ગઈ. મને ફરીથી સાક્ષાત્કાર થયો. બરાબર એજ સમયે સતત સાત દિવસ મને દિવ્ય સાક્ષાત્કાર થયા. બ્રહ્માબાબાએ મને કહી રાખ્યું હતું કે એમનો પરિચય પૂછજો. તેથી મેં પૂછવાનું સાહસ કર્યું. મને યાદ છે કે મેં એમને પૂછ્યું હતું કે ‘શું આપનો પૂરો પરિચય પ્રાપ્ત કરવાનું સૌભાગ્ય મને મળી શકશે?’

અવ્યક્ત રીતિથી બોલ્યા હતા ‘બેટી હું એજ સાકાર બ્રહ્માની સંપૂર્ણમૂર્તિ અવ્યક્ત બ્રહ્મા છું.’

આ પ્રકારે પરિચય મળ્યા પછી લગભગ એમની સાથે અવ્યક્ત મિલન થતું રહ્યું અને તે અવ્યક્ત મૂર્તિ ઈશ્વરીય જ્ઞાનનાં કેટલાંયે રહસ્યો સ્પષ્ટ કરતા રહ્યા એમણે મને સૂક્ષ્મલોકનો, સૂર્ય અને તારાગણથી પાર જે લોક છે, એના પણ સાક્ષાત્કાર કરાવ્યો. મેં દિવ્યદૃષ્ટિ દ્વારા બ્રહ્માપુત્રી, વિષ્ણુપુત્રી, શંકરપુત્રી જોઈ બ્રહ્મતત્ત્વનો પણ સાક્ષાત્કાર કર્યો અને એમાં જ્યોતિસ્વરૂપ પરમપિતા પરમાત્મા શિવને જોયા. એમણે મને કલિયુગી સૃષ્ટિના થનાર મહાવિનાશનો પણ સાક્ષાત્કાર કરાવ્યો. અને એના પછી સતયુગી દેવીસૃષ્ટિ હશે, એમાં દેવી-દેવતાઓની વેશભૂષા, સજાવટ ત્યાંની ભાષા, દિનચર્યા, ત્યાંનો રાજદરબાર અને મહેલ - એનો પણ સાક્ષાત્કાર કરાવ્યો. માત્ર મને જ નહીં અનેક બહેનોને પણ આવા સાક્ષાત્કાર થયા.

॥ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 20નું અનુસંધાન)... મેં ઐઠા હું ન..

બાબા તેને મદદ કરતા નથી. કોઈ આત્માનાં પાછલાં વિકર્મોનો બોજ વધારે હોય તો બાબા તેમની વહારે આવતા નથી. તે આત્માના હિસાબ-કિતાબ ચુકતે થાય પછી જ બાબા તેની વાત સાંભળે છે. ઈશ્વરીય યાદ આવા આત્માઓને કષ્ટ સહન કરવાનું બળ આપે છે. પરમાત્મા આત્માને મદદ કરે, તેવા વિશિષ્ટ ગુણો આત્મામાં હોય તો બાબા મદદ કરે છે.

સહયોગ મેળવવા માટે પ્રથમ બાબા યાદ આવવા જોઈએ. જેમ વહેલી સવારે ઉઠતાં જ બાબાને યાદ કરીએ છીએ. મદદ માટે પણ પહેલા બાબા જ યાદ આવવા જોઈએ. લૌકિક મિત્રો, સંબંધીઓ પાસે જઈએ. સહયોગ ના મળે પછી બાબા પાસે આવીએ તે બાબા પ્રત્યેના નિશ્ચયની અદ્ભૂત છે.

ભક્તિ માર્ગમાં શાસ્ત્રોએ ચમત્કારીક ઘટનાઓ દ્વારા ઈશ્વરીય મદદની વાતો લખી છે. જ્ઞાનમાર્ગમાં ચમત્કારોને સ્થાન નથી. જે ચમત્કાર બને છે તે વાસ્તવિક હોય છે. આત્માઓ પરમાત્માને મદદ કરવા બોલાવે ત્યારે બાબા ભિન્ન ભિન્ન આત્માઓને પ્રેરણા આપે છે. આ રીતે તેઓ જરૂરિયાતવાળા આત્માઓને મદદ કરે છે. સહયોગ માટે યજ્ઞમાં નાનું પણ સમર્પણ જરૂરી છે. એ પાત્રતાના આધારે બાબા મદદ કરે છે. સુદામા અત્યંત ગરીબ હતા. છતાં તેઓએ અચાચક વ્રત રાખ્યું હતું. જ્યારે તેઓ કૃષ્ણને મળવા દ્વારિકા જાય છે ત્યારે નાની તાંદુલની પોટલી લઈને જાય છે. કૃષ્ણે તે પોટલી લઈને સુદામાને માલામાલ કરી દીધા. આ રીતે આત્માઓ પ્રથમ યજ્ઞને મદદરૂપ બને તે જરૂરી છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

શ્રેષ્ઠ માનવ જીવનનો આધાર સહયોગ

બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર, દિલ્હી

સહયોગ આપવો અને સહયોગ લેવો એ જીવનચક્રનું વિધાન છે. આ વિધાનને અનુરૂપ આત્મા અને પ્રકૃતિ બંનેના પરસ્પર સહયોગથી સંસારમાં જીવનચક્ર ચાલે છે. નીતિશાસ્ત્રોમાં પણ કહેવામાં આવ્યું છે. ‘જાતસ્ય નદી તીરે તસ્યપિ, તૃણસ્ય જન્મ સાફલ્યમ્ યત સલિલ મજ્જાનુકુલ, જનં હસ્તાવલબન ભવતિ’ અર્થાત્ નદી કિનારે જન્મ લેનાર તૃણનું જીવન સફળ ત્યારે જ કહેવાય જ્યારે તે એ નદીના પ્રવાહમાં ડૂબનારા વ્યાકુળ મનુષ્યને હાથનો સહારો આપે. કારણ કે ડૂબતા મનુષ્ય માટે તિન (ઘાસ)નો સહારો જ જીવન બચાવવાનું સાધન છે.

એ રીતે થોડા ‘સહયોગ’ની આવશ્યકતા છે. તે સહયોગ માત્ર એના જીવનનું કલ્યાણ જ નહીં કરે પરંતુ આ દુઃખી અશાંત સંસારનું પરિવર્તન કરવામાં પણ મદદ કરશે. મનુષ્યનું આ અમૂલ્ય જીવન છે જ બીજાઓના સહયોગ માટે બીજાઓના કલ્યાણ માટે પોતાના સંકલ્પ, બોલ અને કર્મનો સહયોગ આપવો એજ સાચો ધર્મ છે, એકબીજાના સહયોગથી મનુષ્ય શારીરિક, માનસિક, પારિવારિક અને સામાજિક વગેરે સર્વ સમસ્યાઓનું સમાધાન કરીને પોતાના જીવનને નિર્વિઘ્ન બનાવી શકે છે. જે માનવ સહયોગના આ મહત્ત્વને જાણી જીવનમાં આધ્યાત્મિક જ્યોતિ પ્રજ્વલિત કરી કર્મ કરે તો તે દુઃખ-અશાંતિ, કલહ-કલેશવાળી દુનિયાને સદાને માટે સુખ, શાંતિ, આનંદ, પ્રેમ સંપન્ન, દૈવી સુખદાયી સંસાર

બનાવી શકે છે. જ્યારે જ્યારે માનવ ધર્મ-ભ્રષ્ટ અને કર્મ-ભ્રષ્ટ થઈને માનવતાની પ્રગતિમાં સમસ્યારૂપ બન્યો છે ત્યારે જે આત્માઓએ પોતાના ત્યાગ અને બલિદાનથી સમાજમાં આધ્યાત્મિક ભાવના, ધાર્મિક વિચારધારા અને નૈતિકતાના મૂલ્યબોધને સંપૂર્ણ વિલુપ્ત થવામાં બચાવીને પોતાનો સહયોગ આપ્યો, એ ધર્મ-આત્માઓ મહાત્માઓને માનવતાના ઇતિહાસે આજ સુધી પોતાના વિશાળ દિલમાં અમરત્વનું સ્થાન આપ્યું છે, એમના વિચારોમાં ભિન્નતા હોવા છતાં સદા એમના સહયોગને યાદ કરીને પોતાનાં શ્રદ્ધા સુમન અર્પિત કરે છે.

પરંતુ માનવ જીવનને સંપૂર્ણ સુખી બનાવવામાં અને દુઃખી અશાંત સંસારને સુખમય સંસાર બનાવવામાં ઈશ્વરીય સત્તાનો સહયોગ અવિસ્મરણીય છે. માનવતાને ધર્મ અને કર્મનું શિક્ષણ આપનારી સર્વશાસ્ત્ર શિરોમણિ ગીતા એની યાદગાર છે. મંદિરોમાં શિવલિંગ ભક્તિમાં જેનું સ્મરણ કરવામાં આવે છે તે ‘ઓમનમો શિવાય’ આપણને એ સત્ય કલ્યાણકારી ઈશ્વરીય પિતાની યાદ અપાવે છે. જે જડજડીભૂત અવસ્થાને પ્રાપ્ત થનારા સાચા સનાતનધર્મને ફરીથી નવી દિશા આપીને સર્વ આત્માઓને પોતાના ‘સ્વધર્મ’માં સ્થિત કરાવે છે. તથા નૈતિક અને આધ્યાત્મિક જ્યોતિને પુનર્જગૃત કરવા માટે આત્માઓમાં જ્ઞાનદૃત નાંખે છે. શ્રેષ્ઠ જીવન બનાવવા માટે જ્ઞાન અને શક્તિ સહયોગ આપવાની સાથે સાથે તે સ્વયં પ્રત્યક્ષ સેવાદારી બનીને સહયોગ આપીને સહયોગ લેવાની વિધિ શીખવાડે છે. જે વિધિથી તે કીચડ સમાન દુનિયા,

કમલ સમાન વ્યારી, પ્યારી, સુંદર અને સુખદાયી સ્વર્ગ બની જાય છે. સમાનતાને સહયોગ આપવામાં મનુષ્યની વિશેષતાઓ - કલાઓ પણ વિશેષ ભૂમિકા નિભાવે છે. કારણ કે મનુષ્ય આદિકાળથી કલાપ્રિય રહ્યો છે. એ અનુસાર મહાન ચિત્રકાર અને વિચિત્ર કલાકાર પરમાત્માએ પણ દરેક માનવમાં કોઈને કોઈ વિશેષ ગુણ અને વિશેષતાઓ આપેલી છે. મનુષ્ય સૃષ્ટિરૂપી બગીચામાં આ સર્વ કલાઓ ગીતકાર, સંગીતકાર, ચિત્રકાર, કવિ, લેખક, સાહિત્યકાર આદિ અનેક પ્રકારના રૂપ-રંગ અને સુગંધથી પોતપોતાની શોભ વધારે છે. કલા પ્રત્યે રુચિ હોવાના કારણે આ માધ્યમથી મળેલા સંદેશ યા શિક્ષણને મનુષ્ય માત્ર પોતાના જીવન સાથે તુલના કરે છે. એટલે આ સર્વ કલાઓ દ્વારા માનવના મનમાં આધ્યાત્મિક ચેતના જાગૃત કરવી એજ કલાઓ દ્વારા સહયોગ બનવું છે. જેનાથી જીવન સુખમય બની જાય છે અને બીજાઓમાં છુપાયેલી કલાઓને વિકસિત કરવામાં સહાયક બની જાય છે. એટલે પોતાની કલાઓને ઈશ્વરીય સેવામાં સમર્પિત કરીને સાર્થક બનાવવાની સાથે બીજાઓના જીવનના અંધકારને દૂર કરવા માટે નિમિત્ત બનો. જે દરેક આત્મા પોતાની કલા અને વિશેષતાઓનો સહયોગ આપે તો આવનાર વિશ્વ સર્વ વિશેષતાઓથી પૂર્ણ, સર્વગુણ સંપન્ન અને સર્વ કળાઓમાં પરિપૂર્ણ બની જશે જેને 'સુખમય સંસાર' યા 'સતયુગ' કહે છે.

સહયોગ આપવાનો આધાર કોઈને કોઈ શક્તિ હોય છે. જે શક્તિ વિના સહયોગનું અસ્તિત્વ નથી. કારણ કે વ્યક્તિગત યા સમકાલીન જીવનમાં કર્મ કરવા માટે આપણને કોઈને કોઈ શક્તિની આવશ્યકતા હોય છે. આ શક્તિ તન-મન-ધન, મનસા-વાચા કર્મણા યા

સમય સંબંધ અને સંપર્કથી જ થઈ શકે છે. આ સર્વ શક્તિઓના સહયોગની આપણા જીવનના દરેક ક્ષેત્રમાં જરૂર પડે છે. પોતાના પ્રત્યે યા બીજાઓ પ્રત્યે કાર્યમાં સહાયક બનનારી, આ શક્તિઓને સ્વ તથા અન્યના જીવનમાં શ્રેષ્ઠતા લાવવાના કાર્યમાં લગાવીને વિશ્વ પરિવર્તનના કાર્યમાં સહયોગી બનવું અર્થાત્ શક્તિઓમાં વૃદ્ધિ કરવી છે. 'ઘન દિયે ઘન ના ખૂટે' આ ઈશ્વરીય વિદ્યાન છે. સમય પર જે આપણી શક્તિઓને ઈશ્વરીય સેવામાં સહયોગી બનીએ છીએ તો આવનારા સુખમય સંસારમાં આપણને કંચન કાયા, નિર્મળ મન, અપાર ઘન, પ્રેમભર સંબંધ સંપર્ક, 21 જન્મ માટે અધિકારના રૂપમાં મળે છે. 'એક દેના લાખ પાના' એટલે તો ગાયન છે. તેથી પોતાની સર્વ શક્તિઓ સહિત ઈશ્વરીય સેવામાં સહયોગી બની શ્રેષ્ઠ ભાગ્ય પ્રાપ્ત કરો.

કોઈપણ પ્રકારનો સહયોગ સાર્થક ત્યારે જ થાય છે જ્યારે સહયોગ આપનાર અને સહયોગ લેનારની સાથે સાથે અન્ય આત્માઓની ભાવનાઓ પણ એમાં એમના પ્રત્યે શુભ હોય. એટલે શુભ ભાવના અને શુભ કામનાનો સહયોગ અનિવાર્ય છે. તેથી અન્ય સર્વ સહયોગની સાથે સાથે સદા સ્વ પ્રત્યે તથા વિશ્વ પ્રત્યે પોતાની શુભ-ભાવના અને શુભ કામનાનો સહયોગ આપવો જ માનવતાને પોતાનો મહાન સહયોગ પ્રાપ્ત કરવો છે. સ્થળ સહયોગ ન હોવા છતાં પણ આ સહયોગ કાર્ય કરનારા પ્રત્યે વરદાન યા આશીર્વાદના રૂપમાં સફળતા અપાવે છે. આ સૂક્ષ્મ સહયોગ વાતાવરણને શુદ્ધ બનાવે છે. બીજાઓના મનમાં ઉમંગ ઉત્સાહ વધારે છે. સમાજમાં એકતા અને સંગઠનમાં શક્તિ ભરવામાં શુભ ભાવના અને શુભ કામનાના સહયોગ વિશેષ કાર્ય કરે છે. નહીં તો વ્યક્તિ વિઘ્નરૂપ બની જાય છે. કારણ કે

(અનુસંદાન પેજ નં. 07 પર)

પ્રસન્નતાના પથ પર

હું જ મારા સંકલ્પનો રચયિતા

બ્ર.કુ. શિવાનીબેન, ગુરુગ્રામ, હરિયાણા

પ્રશ્ન - અચાનક જ મને અનુભવ થાય છે કે આ મિત્રતા?

ઉત્તર - આ માત્ર મિત્રતા જ નથી. હું અંદર કેટલા દર્દથી પસાર થાઉં છું. હું મારી તુલના બીજાઓ સાથે

કરું છું એટલે મારામાં હીનતાની મિશ્રિત ભાવનાઓ આવી જાય છે. આ પણ એક ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન - મારે સારા થવા માટે યા હું જીવું એટલા માટે કોઈકે તો હારવાનું જ છે. કારણ કે વિંદગી હારજીતનો એક ખેલ છે.

ઉત્તર - વિંદગી હાર-જીતનો ખેલ છે એ આપણે બનાવેલો વિશ્વાસ (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન - જીવન એક દડા સમાન છે.

ઉત્તર - જીવન એક ખેલ છે. જો હું આ બિલીફ સિસ્ટમની સાથે ચાલુ કે આ એક સ્પર્ધા સમાન છે. આ એક ખેલ છે. તો હું આખો દિવસ બીજાઓ સાથે શું કરીશ?

પ્રશ્ન - બીજાઓ સાથે ખેલ ખેલતી રહીશ. રમત રમવામાં હું જીત-હારને જોતી રહીશ કે કોણ જીત્યું, કોણ હાર્યું?

ઉત્તર - અને જ્યારે મને જોવામાં આવ્યું કે આપ જીતી રહ્યા છો, તો હું આપનાથી આગળ નીકળી જવા માટે કંઈક પણ કરીશ. પછી તે ઓફિસની અંદરની રાજનીતિ હોય, પછી આપની ટીકા કરીને આપને પછાડવાના હોય મતલબ કે આગળ

જવા માટે હું ગમે તે કરી શકું છું. કારણ કે આપણો વિશ્વાસ છે કે જીવન એક ખેલ સમાન છે. એક બિલીફ સિસ્ટમ મારી પૂરી અંદરની વિચારધારાને મારી અનુભૂતિને બદલી શકે છે. એક વાર તો આપ થોભીને જુઓ કે સ્પર્ધા ક્યાં છે અને કઈ વાતની છે?

પ્રશ્ન - મારો આ જે વિચાર જન્મ્યો છે તે કઈ બિલીફ સિસ્ટમથી જન્મ્યો છે?

ઉત્તર - આપણે થોભીને એ ચેક કરવાનું હશે કે એની પાછળ કયો ભરોસો કામ કરી રહ્યો છે. એકદમ તો પહેલા દિવસે તેની ખબર નહીં પડે, પણ ધીરે ધીરે ખબર પડશે કારણ કે આપણા આટલા બધા ભરોસા છે. સમજો કે મેં આપના માટે કંઈક કર્યું તો આપે તો મને સન્માન આપવું જોઈએ. આ મારી બિલીફ સિસ્ટમ છે. જો આપે મને સન્માન ના આપ્યું તો મને ખરાબ લાગશે. કારણ કે એની પાછળ આપણી એ માન્યતા છે કે હું કોઈના માટે કંઈક કરું છું તો મને સન્માન મળવું જોઈએ. આ તો સ્વાભાવિક છે.

પ્રશ્ન - જો હું આપને કંઈક આપી રહી છું તો કંઈક કરી રહી છું તો અમારે તરત જ આપનું સન્માન કરવું જોઈએ.

ઉત્તર - હવે આપણે જેવા સચેત થઈ જઈએ છીએ તો આપણને તરત જ ખબર પડી જાય છે મેં આપના માટે સારું કર્યું તો આપ પણ બદલામાં સારું જ કરશો. આ ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન - હવે જરૂરી નથી કે તે સારું જ કરશે?

ઉત્તર - શું એ જરૂરી છે કે આજે તે સારું કરશે. સારું

અને ખોટું આપના અનુસાર તો થશે નહીં. આપ પોતાના અનુસાર તો હંમેશા સાચું જ કરી રહ્યા છો. પણ મેં એ સ્તર બનાવીને રાખ્યું છે.

પ્રશ્ન - હું આપને એટલો પ્રેમ કરું છું કે હું આપના માટે ફૂલ લઈને આવું છું. આપ જ્યારે બીમાર પડો છો તો આપનું ધ્યાન રાખું છું અને જ્યારે હું બીમાર પડી તો આપે પૂછ્યું પણ નહીં?

ઉત્તર - પછી વિચાર કેવો નિર્મિત થયો? અનુભૂતિ કેવી જન્મી? બીજી વાર તમે બીમાર પડશો તો હું આપના માટે કંઈ કરીશ નહીં. આ મારો નિર્ણય છે. મને જે સાચું લાગે છે તે હું કરીશ. આ બિલીફ સિસ્ટમને બદલવાની જરૂર છે એમ નહીં કે હું જે કરીશ, તેના બદલામાં તમે કરશો. કારણ કે આ બિલીફ સિસ્ટમથી મને શું પરિણામ મળ્યું?

પ્રશ્ન - એનું પરિણામ મને દુઃખ દર્દનારૂપે મળ્યું. કોઈ હેતુ વિના આપણે બીજાઓને દબાવવાનું શરૂ કરી દઈએ છીએ. ભવિષ્યમાં એમની પાસેથી ભલાઈની આશા રાખીએ છીએ.

ઉત્તર - મેં આપના માટે આટલું કર્યું, આપે મારા માટે શું કર્યું યા મેં સમગ્ર જીવન આપના માટે જ પસાર કર્યું, આપે મારા માટે શું કર્યું? બિલીફ સિસ્ટમને ધીરે ધીરે બદલતા રહો અને હવે એવી બિલીફ સિસ્ટમ અપનાવો જે આપણા જીવનને સરલ, સહજ અને ખુશીથી ભરી દે. જો હું મારી બિલીફ સિસ્ટમને બદલું છું તો હું કહી શકું છું કે કોઈ પણ ચીજની ઈચ્છા રાખ્યા સિવાય હું મારું કાર્ય સારી રીતે કરી શકું છું શું આ સંભવ છે કે નહીં?

પ્રશ્ન - કહેવા માટે સાચું લાગે છે પણ વ્યવહારમાં આવી શકતું નથી.

ઉત્તર - એકવારમાં તો થશે નહીં. એ માટે નિરંતર અભ્યાસની જરૂર છે.

પ્રશ્ન - જો મેં કોઈના માટે કંઈક કર્યું અને જ્યારે મારો સમય આવ્યો તો આપે તેમ ના કર્યું એનાથી દુઃખ થાય છે એ સમયે હું ખુશી નિર્મિત કરી શકતી નથી.

ઉત્તર - કારણ કે આપે તે ધારણા (પ્રોગ્રામિંગ) કરી લીધી હતી કે મેં આપના માટે સાચું કર્યું છે તો આપે પણ સાચું કરવું જ જોઈએ. જેના માટે હું સાચું કરીશ, એણે મારા માટે સાચું કરવું જ જોઈએ. આ મારી બિલીફ સિસ્ટમ છે. જો તેઓ તે રીતે નથી કરતાં તો હું દુઃખી થઈ જાઉં છું. કારણ કે દરેકનું અલગ અલગ વ્યક્તિત્વ હોય છે. અલગ અલગ સ્વભાવ હોય છે. આપનો સ્વભાવ છે કે આપ ઘણું વધારે કરો છો. આપ નિયંત્રણ આપશો તો આપ આટલું કંઈક કરી દેશો. આપ ભેટ આપશો, તો એટલી આપશો કે વાત ના પૂછો. આપ મારા માટે કંઈ કરી રહ્યા નથી એમાં એવું પણ બની શકે કે આપણી સ્થિતિ એને લાયક ના હોય. જ્યારે આપ મારા ઘેર આવશો તો હું પૂછીશ કે શું આપ ચા પીશો? આપ મારા ઘેર આવ્યા હતા તો મેં આપના માટે પૂરું ભોજન બનાવ્યું હતું અને આપ દુઃખી થઈ જાઓ છો. બિલકુલ આ બાબત ભાવનાત્મક કક્ષાએ પણ કામ કરે છે. જેટલું હું આપના માટે કરું છું મારી એ બિલીફ છે કે આપ એ રીતે મારા માટે કરો આ ઘણો ઊંડો ભરોસો (બિલીફ સિસ્ટમ) છે.

પ્રશ્ન - અને આપણે એને યોગ્ય પણ કહેવા લાગીએ છીએ. આપ ચેક કરો કે તે મને દર્દ આપી રહ્યો છે તો તે યોગ્ય નથી.

ઉત્તર - આ બિલીફ સિસ્ટમ ચોક્કસ રીતે સાચો નથી. કારણ કે દરેકનું વ્યક્તિત્વ અલગ અલગ છે. દરેકનું વિચારવું, કરવું અલગ અલગ હોય છે. આપણે એમ નથી કહી શકતા કે આ સાચો છે કે ખોટો છે. આપ જેટલું મારા માટે કરો છો તેટલું કરવાની મારી ક્ષમતા નથી. આપે એ વિશ્વાસ

રાખ્યો હતો કે હું એટલી જ ક્ષમતાથી કરીશ જ્યારે મેં તેમ કર્યું નહીં, તો આપ દુઃખી થઈ ગયા.

હવે જો આપ પોતાના વિશ્વાસને થોડો બદલી દો કે હું આપના માટે એટલા માટે કડું છું કે મને તેમ કરવાથી સારું લાગી રહ્યું છે, મને ખુશી મળી રહી છે, તો પછી આપ બીજાઓ પાસે એ અપેક્ષા રાખો નહીં. પછી મેં એ વિશ્વાસ બનાવ્યો કે હું સારું કરીશ. આપ કંઈના કરશો પણ આપે જે કંઈ એવું કરી દીધું જેનાથી મારા ઉપર એનો નકારાત્મક પ્રભાવ પડ્યો. એક રીતે તે પણ એક અપેક્ષા હતી. જો હું મારી માન્યતા બદલી દઉં કે મને જે સારું લાગશે તે હું કરીશ. તેઓ કરશે, તો એમને સારું લાગશે.

પ્રશ્ન - અને તે પણ કોઈ ઈચ્છા વગર

ઉત્તર - તો એનાથી મને દુઃખની અનુભૂતિ થશે નહીં. જ્યાં આપણને ખરાબ લાગવાનું શરૂ થયું તો ત્યાં આપણે થોભી જવું જોઈએ. અને એ ચેક કરવું જોઈએ કે તે કઈ બિલીફ સિસ્ટમ છે જેને કારણે આ વિચાર ઉત્પન્ન થયો. મારામાં જે કંઈ નકારાત્મકતા હોય છે એની પાછળ કોઈને કોઈ

બિલીફ સિસ્ટમ છે. જેને તપાસીને બદલવાની જરૂરિયાત છે. આ શ્રેણી દ્વારા આપણે જે કંઈ શીખી રહ્યા છીએ એને ધારણ કરતા જઈએ જેથી આપણું જીવન ખુશીઓથી ભરેલું રહે.

ડ્રીવ - સ્વાભાવિક રીતે આરામમાં બેસો અને સ્વયંને જોવાનો પુરુષાર્થ કરો. ઘણી સારી માન્યતાઓના આધાર પર આપણું જીવન ચાલી રહ્યું છે. પણ આપણે આપણા જીવનના અનુભવોને જોઈએ છીએ. જો તે અનુભવ, અનુભૂતિ યોગ્ય નથી લાગતા તો પોતાની માન્યતાઓને ચેક કરો. એ વિશ્વાસ જેને આપણે સમજતા હતા કે આ સત્ય છે. પરંતુ સત્ય સદા સુખદાયક હોય છે. સત્ય હંમેશાં મને શાંતિનો અનુભવ કરાવે છે. ક્યાંક કોઈ મૂંઝવણ છે. ખુશી સ્વાભાવિક છે. ખુશી સ્થાયી સત્ય છે. ખુશી મારી રચના છે. મારી ખુશી મારી પોતાની રચના છે. તે કોઈના ઉપર આધારિત નથી. તે મારા હાથમાં છે. આવે આ વિશ્વાસને લઈને આખા દિવસની યાત્રા પર ચાલીએ છીએ અને ચેક કરીએ છીએ કે કેવો રહ્યો દિવસ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 27નું અનુસંધાન)... દિવ્ય દર્શન

આપણે તેમના બલિદાનનું આ ફળ આપી રહ્યા છીએ? આધુનિક સમાજમાં જીવવાવાળા માતાપિતા તેમજ શિક્ષકોની જવાબદારી હોવી જોઈએ કે તેઓ પ્રતિસ્પર્ધાના આ યુગમાં પોતાનાં બાળકોને ઉચ્ચ શિક્ષિત કરતા પહેલાં સંસ્કારોનો પાઠ પાકો કરાવે અને એમના જીવન વિકાસની જમીનમાં નૈતિકતાનું બીજારોપણ કરે. ભવિષ્યમાં આવનારો સમય અનેક પ્રકારની પ્રતિકૂળતાઓથી ભરેલો રહેશે. એવા સમયે એ ખૂબ જ જરૂરી થઈ જાય છે યુવાનોને દૃઢતા સાથે ઉભા રહેવા, મુસીબતોનો મુકાબલો કરવામાં,

પરિસ્થિતિઓ પર વિજય મેળવવા માટે હિંમતનો પાઠ ભણાવવામાં આવે અને અધ્યાત્મના મહત્ત્વને તેમના જીવનમાં અચૂક વધારવામાં આવે. યાદ રહે. જો સમાજમાંથી સંબંધોની મીઠાશને ખતમ કરી દેવામાં આવશે તો સંપૂર્ણ સમાજ ઝેરી બની જશે. અતઃ હવે સમજદારી એમાં જ છે કે, આપણે ભાવિ પેઢીને પરસ્પર સ્નેહ સંબંધ રાખતા શિખવાડીએ, જેથી તેઓ એક સુખમય અને શાંતિમય જીવન જીવી શકે. ગીત.. યોગી જીવન જી કર દેખો..

॥ ઓમશાંતિ ॥

સંબંધોમાં અપેક્ષા ના રાખો

બ્ર.કુ. ઉષાબેન, શાંતિવન, આબુરોડ

કેટલીક વાર એવું થાય છે કે એક તરફથી થાય છે કે આપણે આપતા જ રહીએ છીએ અને બીજાઓ પાસેથી મળતું નથી છતાં પણ બસ આપણે આપતા જ

જવાનું છે. કારણકે જેટલું આપશો તેટલું આપણી અંદર વધતું જ જશે.

એ યુનિવર્સલ સત્ય છે કે જે મારે જોઈએ તે મારે આપવું પડશે. જો હું કોઈને સન્માન આપીશ તો મને પોતાની મેળે સન્માન મળશે. હું કોઈને ખુશી આપીશ તો મને પોતાની મેળે ખુશી મળશે. પણ શરૂઆત મારે કરવી પડશે. આપણે આપીશું તો આપણને મળશે એ સિદ્ધાંત છે. હવે હું શું કહું છું આપવામાં જાણતી નથી પણ અપેક્ષા રાખું છું. તો મેં જ્યાં અપેક્ષા રાખી તો જેમ મેં એમની પાસેથી અપેક્ષા રાખી તો મારી પાસેથી અપેક્ષા રાખે છે. એટલે આ ઇંધો ચાલતો નથી શા માટે એકબીજા માટે અપેક્ષા રાખો છો? પણ જેટલું આપતા જાઓ, આપતા જાઓ એટલું વધશે. સ્વયંની બેટરી પણ ચાર્જ થતી રહેશે. તેથી તો દુનિયામાં કહ્યું છે કે પ્રેમ આપવાથી વધે છે, ખુશી વહેંચવાથી વધે છે. જ્ઞાન વહેંચવાથી વધે છે, સુખ વહેંચવાથી વધે છે પણ આપણે શું કર્યું જીવનમાં વહેંચવાનું બંધ કરી દીધું. આપણે કેટલા સ્વાર્થી બની ગયા. મારે જોઈએ જરૂર પણ મારે કોઈને વહેંચવું નથી. જ્યારે એ વાત આવી જાય છે જીવનની અંદર. તો જીવનમાં અસંતુલન જન્મે છે. આપતા રહો એની મેળે મળશે. આજે એક મા છે. માને દરેકે મહાન કેમ

માની? કારણ કે તે કોઈપણ અપેક્ષા વગર પોતાના બાળકોને, પરિવારને આપવાનું જ જાણે છે. એટલે માતાની તુલના ભગવાન બરોબર કરવામાં આવી છે. કારણ કે ભગવાન પણ અપેક્ષા રાખતા નથી. તે આપવાનું જ જાણે છે. તો જ્યારે એમની સાથે સંબંધ જોડી લઈએ છીએ ત્યારે આપણી અંદર ઉર્જા ભરપૂર થાય છે, જેની આપણે અપેક્ષા પણ રાખી ના હોય. જ્યારે આપવાનું ચાલુ કરે છે તો સામેથી પણ મળવાનું ચાલુ થઈ જાય છે.

કેટલીકવાર એવું બને છે કે એક તરફથી થાય છે કે આપણે દેતા જ રહીએ છીએ અને બીજાઓ પાસેથી મળતું નથી તો પણ આપણે બસ આપવાનું જ છે. કારણ કે જેટલું આપશો આપણી અંદર તો એટલું વધતું જ જશે. તમે બજારમાંથી નવી ગાડી લઈને આવ્યા અને તેને ઢાંકી દીધી વર્ષ બે વર્ષ ચલાવો જ નહીં તો શું થશે? બેટરી ડીસ્ચાર્જ. ગાડીની બેટરી ચાર્જ રાખવા માટે ગાડીને ચલાવવી પડે છે. બસ આવું જ આપણા જીવનની સાથે છે. જીવનની બેટરીને ચાર્જ રાખવી છે તો વહેંચતા રહો. એ ઉર્જાને ચલાવો સંબંધમાં, વ્યવહારમાં, કર્મમાં આ પ્રવાહને ફેલાવતા જાઓ. જેટલી આ ઉર્જા ચાલશે તેટલી બેટરી ચાલશે. એ પણ એક હિસાબ થઈ જાય છે શું મારે જ આપવાનું છે દરેક વખતે મારે જ આપવાનું છે, શું સામાવાળો નહીં આપે? નહીં એવું જરૂરી નથી.

મને એક સારું ઉદાહરણ યાદ આવે છે. એકવાર હું ટ્રેનમાં જઈ રહી હતી. મારી સામે એક બહેન બેઠી હતી. સાથે એનાં બે બાળકો હતા. ત્રણ વર્ષનું અને પાંચ વર્ષનું. બંને બાળકો રમકડાં રમી રહ્યાં હતાં. અચાનક બંને વચ્ચે ઝઘડો થઈ ગયો

મારે આ જોઈએ. મા અમારી સાથે વાત કરી રહી હતી. જેવો લડાઈ ઝઘડો ચાલુ થયો. માએ તો જે પાંચ વર્ષનો પુત્ર હતો એને કહ્યું બેટા નાનાને આપી દે. તો પાંચ વર્ષનો બાળક પૂછે છે, પોતાની માતાને કહ્યું કે એ વાત એને કેમ ના કહી. કોઈ એની માની જગ્યાએ હોય તો એમ કહેતી કે બેટા, તું મોટો છે એ નાનો છે. તે બાળકો બે મિનિટ વિચારતા રહ્યા, બે મિનિટ પછી પોતાની માને કહે છે જિંદગીમાં હંમેશા હું મોટો રહીશ. એ કદી પણ મારાથી મોટો બનવાનો નથી. એનો પ્રશ્ન સમજો. એનો ભાવ એ છે કે આખી જિંદગી મારે જ આપવાનું છે? મારે જ આપવાનું છે? કેટલીક વાર મા પાસે બાળકોને એના સવાલોનો જવાબ આપી શકાતો નથી. તો શું કરે છે, એને ચૂપ કરી દે છે. જે સામે બેઠેલા છે તે જવાબ આપે છે. પણ બાળકનો પ્રશ્ન બહુ બુદ્ધિમતાવાળો હતો. હું મોટો છું તો શું આખી જિંદગી સુધી મારે જ આપવું પડશે. કારણ કે એ કદી મારાથી મોટો બનવાનો જ નથી. હવે મા ચૂપ થઈ ગઈ. અને હું પણ જોઈ રહી કે શું જવાબ આપે છે. પોતાના બાળકને. તે મા મારી તરફ જોઈને કહેવા લાગી કે ક્યારેક બાળકો એવો સવાલ કરે

છે. જેનો જવાબ હોતો નથી. તે પછી મેં તેના મોટા બાળકને બોલાવીને કહ્યું તારે આ રમકડું જોઈએ? તો બાળક બોલ્યું, હા જોઈએ. મેં કહ્યું હવે બે મિનિટમાં તને આપી દેશે. તો મને કહેવા લાગ્યો કે નહીં આપે, આન્ટી તમને ખબર નથી. તે પોતાના ભાઈને વધારે જાણતો હતો. મેં કહ્યું જો આપી દેતો? તો એને થોડું ચેલેજિંગ લાગ્યું. મેં કહ્યું ત્યાં સુધી આપણે ખેલ કરીશું. બીજું કોઈ રમકડું તો હતું નહીં. પોતાનો હાથ મસળીને કહ્યું તમે એને મારજો. એણે રમકડું છોડી દીધું અને મારી પાસે આવીને બેઠો અને કહેવા લાગ્યો કે મને પણ એવું કરોને. મેં એ મોટાને કહ્યું આ રમકડું લઈ લે. તે રમવા લાગ્યો. મારું સ્ટેશન આવ્યું અને હું ઊતરી ગઈ. એ વર્ષ પછી ફરી તે માને મળવાનું થયું. મેં પૂછ્યું બાળકો કેમ છે? એ દિવસ પછી મોટાએ પાઠ શીખી લીધો. ઘરમાં કદી પણ રમકડું, કોઈ ચીજ, કોઈ પેન્સિલ માટે ઝઘડો થાય છે તો મોટો એને આપી દે છે એણે એક દિવસમાં શીખી લીધું કે મારે જે જોઈએ તે પહેલા એને આપવું પડશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 29નું અનુસંધાન)... રાજયોગિની દાદી જાનકીજી

છે. જ્યારે આવી સુમેળ અસ્તિત્વમાં હોય ત્યારે કોઈ પણ સમાજ અને વિશ્વમાં સકારાત્મક યોગદાન આપી શકે છે, એમ તેમણે જણાવ્યું હતું. શ્રી નાયડુએ સંતોષ વ્યક્ત કર્યો કે બ્રહ્માકુમારીઓ જેવી સંસ્થાઓ લોકોની શંકાઓ / પ્રશ્નોને સરળ અને સરળ ભાષામાં સાફ કરીને તેમના જીવનમાં શાંતિ અને સુમેળ લાવવામાં મદદ કરી રહી છે. લોકોને અન્યની સેવા કરવામાં આનંદ લેવાની દાદી જાનકીની ફિલસૂફીને અનુસરવા લોકોને પ્રોત્સાહિત કરતા શ્રી નાયડુએ આ ચાલુ કોવિડ-

19 રોગચાળા દરમિયાન દરેકને જરૂરિયાતમંદોને મદદ અને સહાય કરવા વિનંતી કરી. તેમણે કહ્યું હતું કે, આ એક ખૂબ જ યોગ્ય શ્રદ્ધાંજલિ છે કે સરકાર અસાધારણ આધ્યાત્મિક શિક્ષકની પ્રથમ વર્ષગાંઠ નિમિત્તે એક ટપાલ ટિકિટ બહાર પાડે છે. આ કાર્યક્રમમાં કેન્દ્રીય પ્રધાન શ્રી રવિશંકર પ્રસાદ, સીબીઆઈના ભૂતપૂર્વ નિયામક શ્રી ડી.આર. વિશ્વભરના બ્રહ્માકુમારીના સભ્યો પણ આ કાર્યક્રમમાં વચ્ચુંઅલ રીતે જોડાયા હતા.

॥ ઓમશાંતિ ॥

પરમાત્મા સાથે પ્રેમ યા ભય

બ્ર.કુ. ગીતાબેન, શાંતિવન, આબુરોડ

આપણને કોઈ પ્રેમ કરે એવી ઈચ્છા અને તમન્ના તો અનેક લોકોમાં હોય છે. પરંતુ પ્રેમની સાચી સમજણ અને ઓળખ કોઈ વિરલાને જ હોય છે. વાસ્તવમાં પ્રેમ વગર જીવન

નીરસ અને સાર વગરનું છે. જેણે જીવનમાં પ્રેમનો રસ ચાખ્યો જ નથી એ વ્યક્તિ જગતમાં સૌથી વધારે ગરીબ અને દયનીય છે. જેટલો અહંકાર વધારે વધે છે તે હિસાબે વ્યક્તિ એની મેળે કઠોર બની જાય છે. અહંકાર જેટલો ઓછો હશે એટલો માનવ સરળ અને વિમળ બની જશે. અહંકાર શૂન્ય થવાથી મનુષ્યનું દિલ પ્રેમમય અને પારદર્શી બની જાય છે. પછી એમાં કોઈ અપેક્ષા, શરત અને અડચણ હોતી નથી.

પરમાત્માનો પ્રેમ અપાર છે

જેને આપણે પ્રેમ કરીએ, એને સંપૂર્ણ મુક્તિ આપીએ ત્યારે જ પ્રેમ જીવંત બનીને વિકસિત થઈ શકે છે. પ્રેમમાં સ્વતંત્રતા ત્યારે જ સંભવ છે જ્યારે પ્રેમપાત્ર પર શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસ હોય છે. પરમાત્મા પણ પ્રાણી માત્રને સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતા આપે છે. એની કોઈ શરત કે અપેક્ષા નથી. આજ કારણે આપણે સંસારમાં કેટલા ભટક્યા પરમ વિશ્રામ તો પરમાત્માની ગોદમાં, એમની સાથે મનોમિલનથી જ અનુભવ થાય છે.

પરમાત્માના કાર્યમાં ગણિતને બદલે

કલ્યાણભાવ

જેમ માતા કમજોર બાળકનું વધારે ધ્યાન

રાખે છે એ રીતે જ પરમાત્મા પતિત, ભ્રષ્ટ મનુષ્યો પર રહેમ કરે છે અને સ્વયં સૃષ્ટિ પર અવતરિત થઈને આપણને વિકારોના દલદલમાંથી બહાર કાઢીને પાવન બનાવે છે. પરમાત્મા પિતા તો પ્રેમના સાગર, રહેમદિલ, પરમ કરુણાવાન છે. તે આપણી નાની મોટી ભૂલોનો હિસાબ રાખતા નથી. આવો હિસાબ તો માનવીના મનમાં ચાલે છે. પરમાત્માનું કાર્ય ગણિતથી નહીં, કલ્યાણભાવ અને રુહાની પ્રેમથી ચાલે છે.

પરમાત્માનો પ્રેમ નિષ્કામ છે

પ્રકૃતિના જગતમાં પણ આપણે જોઈએ છીએ કે પ્રકૃતિમાં કેટલી વ્યવસ્થા, કરુણા તથા આપવાના ભાવની સુંદરતા છે. પ્રકૃતિ નિરંતર આપણી સેવામાં ઉપસ્થિત છે. તે આપણા કર્મ વ્યવહારને જોયા વગર આપતી જ રહે છે. આપણે કણ બીજ વાવીએ છીએ તો પ્રકૃતિ આપણને મણ (20 કીલો) બીજ ઉગાડીને આપે છે. એકનું અનેક ઘણું આપે છે. પરમાત્મા સર્વોચ્ચ કલ્યાણકારી સત્તા છે. તે આપણાથી નારાજ યા કોપાયમાન થતા નથી. પરમાત્મા માટે આવું વિચારવું જ ખોટું છે. આપણી ખરાબ ટેવોથી એમને કોઈ લેવા દેવા નથી. હા, આ સૌથી આપણને જ નુકસાન થાય છે. આપણે શું ખાઈએ છીએ, પીએ છીએ, કઈ રીતે જીવીએ છીએ એની પરમાત્માના પ્રેમ પર કોઈ અસર થતી નથી. તે નિષ્કામ પ્રેમ આપે છે. હા, ગંદી ટેવો, વ્યસન, નશો વગેરેથી પરમાત્મા તરફ જવામાં આપણા માર્ગમાં, પુરુષાર્થમાં અવરોધ, વિઘ્ન, અવશ્ય આવે છે. એનાથી માનસિક, શારીરિક સ્વાસ્થ્ય બગડે છે. મન ગુલામ થઈ જાય છે. વિવેક ભ્રષ્ટ થવા લાગે છે. સ્વયંનું મનોબળ

ડગમગ થવા લાગે છે.

જેમ કોઈ કાર્યને આપણે સારી રીતે કરવા માટે મોટાઓનું નામ લઈને કહેવામાં આવે છે મા લડશે, પિતા નારાજ થઈ જશે, ગુરુજીની અકૃપા થશે, સાહેબને સારું નહીં લાગે વગેરે વગેરે વાસ્તવમાં આપણે વિવેકપૂર્વક સમજી વિચારીને દરેક કાર્ય યથાર્થ રીતે કરવું જોઈએ. આ રીતે પરમાત્માનું નામ લઈને કોઈનું પરિવર્તન કરી શકતા નથી.

પરમાત્મા પરમસાક્ષી છે

પરમાત્મા આપણા પાપનો કોઈ બદલો આપતા નથી. આ તદ્દન ખોટી અને વાહિયાત વાત છે. પરમાત્માના પ્રેમની સામે આપણા પાપનો કોઈ હિસાબ નથી. પાપોના કારણે જે નુકસાન થાય છે. જે દુઃખ તકલીફો પડે છે એની જવાબદારી માત્ર આપણી જ છે. આપણે દુઃખી છીએ તે આપણાં કર્મોનું પરિણામ છે. પરમાત્મા આપણા કર્મોનો હિસાબ રાખે છે. અને સજા આપતા રહે છે એવી વિચારધારા પરમાત્માને સમજી નહીં શકનાર લોકોની છે. પરમાત્મા તો પરમ સાક્ષી છે. પરમાત્માને શું બીજું કોઈ કામ નથી?

પરમાત્માનો પ્રેમ એકરસ છે

પરમાત્મા પર ફળ-ફૂલ, પ્રસાદ, નૈવેદ્ય અર્પણ કરો કે ના કરો, એના નામથી વ્રત, ઉપવાસ કરો કે ના કરો પરમાત્માનો પ્રેમ એકરસ અને અપાર જ રહે છે. આપણું કલ્યાણ કરવું તે પરમાત્માનો ગુણ છે. પરમાત્મા સુખદાતા, દયાળુ, કૃપાળુ છે. પરમાત્માને સારી રીતે સમજી ના શકનાર ભયથી બીનજરૂરી કર્મકાંડ કરે છે. અજ્ઞાનતા વશ કમજોર, વિકૃત મનની લીલાને જ માયા કહેવામાં આવે છે. માયાને વશ થઈને કરેલાં કર્મ જ દુઃખનું મૂળ છે.

જે આપીશું, તેવું મળશે

સંસારમાં કર્મ અને કર્મફળનો સિદ્ધાંત અટલ છે. કર્મ સ્વયં પરિણામ લાવનાર બની જાય છે. જીવનમાં દુઃખ, અશાંતિનું કારણ આપણાં ખોટાં કર્મો જ છે. અજાણતાં જ આપણે ખોટાં કર્મોનાં બીજ વાવીએ છીએ. સદાકાળનો આનંદ, સુખ મેળવવું હોય, તો પોતાનાં કર્મોને શ્રેષ્ઠ બનાવો.

આપણે જ આપણા સુખદુઃખ માટે નિમિત્ત છીએ

પરમાત્મા આપણને સત્કર્મ કરવાનું જ્ઞાન આપે છે, વિકર્મ ભસ્મ કરવા માટે યોગની વિધિ શીખવાડે છે. પરંતુ તે કરવાનું તો આપણે જ છે.

સંતોએ, યોગીઓએ, કવિઓએ પોતાની સાધનાથી સિદ્ધિઓ મેળવી. એમાંથી કેટલીક સિદ્ધિઓનો પ્રયોગ કરીને એમણે ભક્તોનાં દુઃખ દૂર કર્યાં. ધીરે ધીરે લોકો એમના દ્વારા દુઃખ દૂર કરવાની ઈચ્છા કરવા લાગ્યા. એમના ઉપર આધારિત બનવા લાગ્યા.

પરમપિતા પરમાત્મા તો આપણને સત્ય જ્ઞાન આપે છે. આપણે હિંમત કરીએ છીએ તો આપણને મદદ પણ કરે છે. આપણે પરમાત્માથી ડરવાનું નથી તે રીતે કાંઈ માંગવાનું નથી. આપણે પરમાત્માની આજ્ઞાઓ ઉપર, એમની શ્રેષ્ઠ મત પર ચાલવાનું છે. આ સમય સ્વયંને પરમાત્મ પ્રેમથી ભરપૂર કરવાનો છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

- માનવી ગમે તેટલો વિદ્વાન હોય, પણ જો તે વાતવાતમાં ગુસ્સે થતો હોય, તો તેની વિદ્વતાનો કશો જ અર્થ નથી.

મેં बैठा हूँ न.

બ્ર.કુ. મીનભાવેન મોદી, તારણપુરા, અમદાવાદ

‘હું બેઠો છું ને!’ આ વાક્યમાં અદ્ભુત જાદુ સમાયેલો છે. સાધનાપથ ઉપર ચાલતાં ચાલતાં સર્વ દિવસો ખુશીમાં, અતીન્દ્રિય સુખમાં વીતતા નથી. ક્યારેક સાધક સામે એવી વિપરીત પરિસ્થિતિ આવે છે, ત્યારે સાધક મૂઝાઈ જાય છે. આવા સમયે મીઠા બાબા બ્રહ્માવત્સોની વહારે આવે છે. બાબા કહે છે, બચ્ચે, ગભરાઈશ નહીં. ‘હું બેઠો છું ને.’ આ વાક્ય આત્મા, પરમાત્માના દિવ્યપ્રેમનું અનોખું ઉદાહરણ છે.

લૌકિક જીવનમાં પુત્ર માતા-પિતા કે અન્ય ભાઈઓની મદદ માટે જાય છે. ત્યારે સૌ લૌકિક ગણતરીઓમાં અટવાઈ જાય છે. જેના ઉપર વિશ્વાસ હોય, શ્રદ્ધા હોય પણ તેમના દ્વારા નકારો મળતાં માનવ નાસીપાસ થઈ જાય છે. ત્યારે તે આત્મહત્યા (જીવઘાત) કરે છે. અખબારોમાં, ભિન્ન ભિન્ન મીડિયામાં આ સમાચારો સાંભળીએ છીએ. ક્યારેક નજીકના સંબંધીઓ એકબીજા સામે ચૂંટણી લડે છે ત્યારે પરિવારભાવના સમાપ્ત થઈ જાય છે. સંબંધો તો સમાપ્ત થાય છે પણ નજીકના સંબંધોમાં વેરઝેર, ઘૃણા, નફરતની ભાવના પ્રગટે છે. આવાં ઉદાહરણો મોટા પ્રમાણમાં જોવા મળે છે.

પરમાત્મા કોને મદદ કરે છે?

સૃષ્ટિના સર્વ આત્માઓ ઈશ્વરીય સંતાન છે. પછી તે સારાં હોય કે ખોટાં. પરમાત્મા એ આત્માની કસોટી કરે છે. પાત્રતા જુએ છે પછી જ તેને મદદ કરે છે. ભક્તિમાર્ગમાં નરસિંહ મહેતા, મીરા વગેરેનાં ઉદાહરણો આવે છે. જ્ઞાનમાર્ગમાં પરમાત્મા હાજરાહજૂર હોય છે. તે માટે

બ્રહ્માવત્સોનું જીવન પવિત્ર, દિવ્યગુણ સંપન્ન, સચ્ચાઈ, સફાઈવાળું પારદર્શક હોવું જોઈએ. યજ્ઞમાં એવાં કેટલાંયે અસંભવ કાર્યો સંભવ બન્યાં છે. તે સૌ ઈશ્વરીય મદદ વગર શક્ય નથી.

ઈશ્વરીય સહયોગ માટે લાંબા સમયનો યોગાભ્યાસ જરૂરી છે. તે માટે મનની એકાગ્રતા સ્થિરતા જરૂરી છે. ક્યારેક યોગાભ્યાસ દરમિયાન મન લટાર મારવા જાય છે. પણ બહારના વાતાવરણને જોઈને તે પાછું વળે છે. ઈશ્વરીય યાદમાં મગ્ન થઈ જાય છે. આમ મન ઉપર લગામ રાખવા બુદ્ધિની જાગૃતિ જરૂરી છે. પરમાત્મા પણ નિરપેક્ષ ભાવે મદદ કરે છે. લૌકિક પિતા જેવી કામનાઓ બાબા રાખતા નથી. પારલૌકિક પિતા સર્વગુણો અને શક્તિઓના સાગર છે. તેથી તેઓ સર્વ ઈચ્છાઓ, અપેક્ષાઓતી મુક્ત છે. માત્ર બ્રહ્માવત્સો વિશ્વકલ્યાણના કાર્યમાં જોડાઈ જાય તેજ અપેક્ષા છે.

‘તેરા સાથ ન છોડેંગે’ ગીતમાં આત્મા અને પરમાત્મા વચ્ચેની રુહરિહાન જેમાં આત્મા પરમાત્મા સાથેના પ્રેમની અભિવ્યક્તિ કરે છે. સજની સાજન પ્રત્યે જે વફાદારી વ્યક્ત કરે તે આ ગીતમાં છે. મીઠા બાબા દુઃખી, અશાંત, પીડિત, હતાશ, નિરાશ આત્માઓને મદદ કરવા બેઠા છે. તેવા આત્માઓને સકાશ આપવા માટે બેઠા છે.

કોઈ નકારાત્મક ભાવે કોઈનું અહિત કરવા, દુશ્મનને સજા આપવા તેના પતન માટે બાબા બેઠા નથી. જે કામ સંસ્કારી સજ્જન ના કરે તેવાં કામ માટે પરમાત્મા ના આવે. વળી ક્યારેક જ્ઞાની નોંધ પ્રમાણે કોઈ આત્મા પોકારે છતાં પણ

(અનુસંધાન પેજ નં. 10 પર)

વિકારોના પરિવારનું એક બાળક - ઈર્ષ્યા

બ્ર.કુ. જીવણભાઈ, મહાદેવનગર, અમદાવાદ.

આપણે સૌ સતયુગથી કલિયુગના અંત સમયનાં બધાં ચરિત્ર્ય, પરિવર્તન ચક્રથી પરિચિત છીએ. કલિયુગના અંતમાં આપણે સૌ પૂર્ણ રીતે અપવિત્ર અને પાપાત્મા બની, અતિ દુઃખી જીવનમાં ભટકી રહ્યા છીએ, ત્યારે પુનઃ પવિત્ર, પુણ્યાત્મા બનાવી પરમધામમાં પોતાની સાથે લઈ જવા માટે, સ્વયં પરમાત્મા વર્તમાન સંગમયુગના નાનકડા સમયમાં ભૂમિ પર અવતરી ચૂક્યા છે. પરમાત્મા સ્વયં પાપાત્માઓને પવિત્ર બનાવવાનું ભગીરથ કાર્ય કરી રહ્યા છે, ત્યારે દરેક આત્માઓએ દેહઅભિમાન અર્થાત્ વિકારોથી મુક્ત થવાનું છે. આ વિકારો એટલે કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ અને અહંકાર રૂપી મહાશત્રુઓ સાથે સાથે તેઓના પરિવારમાં ઘૃણા, દ્રેષ, નિંદા, ક્રોધ, હતાશા, તનાવ, રોષ, આવેશ જેવાં અનેક બાળ સભ્યોનો પણ સમાવેશ થયેલો છે. - વિકારોના આ પરિવારનું એક વારસ બાળક છે - 'ઈર્ષ્યા'. આ ઈર્ષ્યા શું છે? એના સંબંધ - સંપર્કમાં ભૂલથી પણ આવાં જવાય તો જીવનની કેવી બરબાદી થાય? તેમાંથી બચવા શું કરવું? વગેરે વિગતે સમજીએ.

સાપ પોતાના ઝેરીલા દાંતથી કુપ્ચાત છે કારણકે તે ક્ષણ ભરમાં કોઈનો પણ પ્રાણ લઈ શકે છે. મનુષ્યમાં પણ એક ગુપ્ત ઝેરીલો દાંત છે જે કોઈનું પણ અધઃપતન કરી શકે છે અને તે છે... 'ઈર્ષ્યા'.. બંનેમાં તફાવત માત્ર એટલો જ છે કે સાપ પોતાના ઝેરીથી પોતે કદી મરતો નથી, જ્યારે ઈર્ષ્યાળુ મનુષ્ય સ્વયં ઈર્ષ્યામાં બળીને રાખ થઈ જાય છે અર્થાત્ સ્વ પતનને પ્રાપ્ત કરી લે છે.

આપણાં હિન્દુ શાસ્ત્રોમાંના મંથરા, કૈકેયી, દુર્યોધન, કર્ણ, વિશ્વામિત્ર, દુર્વાસા વગેરે નામ

કોઈએ પણ આજસુધી પોતાના સંતાનોના પાડ્યા નથી. એ નામ કોઈને ગમતાં પણ નથી કારણ કે આ નામોની સાથે ઈર્ષ્યા જેવો ભયાનક અવગુણ જોડાયેલો છે. આ અવગુણને બે કારણોસર આપણા માટે અતિ નુકસાનકારક માનવામાં આવે છે. એક ઈર્ષ્યાળુ પોતાની સાથે સાથે બીજાની પ્રગતિને પણ અટકાવી દે છે. બીજું, ઈર્ષ્યા હંમેશાં પોતાની સાથે દ્રેષ અને નિરાશાને લઈને આવે છે. દ્રેષ સમાજથી વ્યક્તિને દૂર કરી દે છે અને નિરાશા જીવન જીવવાના ઉમંગ-ઉત્સાહનો નાશ કરે છે, તેથી પ્રાચીનકાળથી જ મનુષ્ય ઈર્ષ્યા પ્રતિ સાવધાનીમાં રહે છે. ઈર્ષ્યા કેટલી હદે ઘટનાઓનું કારણ બને છે તેનું વર્ણન રામાયણ અને મહાભારતની કથાઓમાં સ્પષ્ટ રીતે કરવામાં આવ્યું છે. બાઈબલમાં ઈર્ષ્યાને સાત પાપોમાંનું એક કહી તેનો અસ્વીકાર કરવાનું કહ્યું છે. કુરાનમાં ઈર્ષ્યા તમારો નાશ કરે એ પહેલાં એનો નાશ કરો તેમ લખ્યું છે. મનોચિકિત્સકોનું કહેવું છે કે કેન્સર રોગથી પણ વધારે પ્રમાણમાં લોકો ઈર્ષ્યાના કારણે મૃત્યુ પામે છે.

ઈર્ષ્યા છે શું?

જેમ પ્રેમ, દયા, કરુણા, ક્રોધ, લોભ વગેરે ભાવનાઓ છે એમ ઈર્ષ્યા પણ એક ભાવના છે જે અહંકારનું વિકરાળ અને નકારાત્મક રૂપ છે. બીજાઓની ભલાઈ થતી જોતાં જ સ્વમાં જલન કે બળતરા શરૂ થવા પામે છે. બીજાઓ સાથે પોતાની તુલના કરવાનો સંકલ્પ ઈર્ષ્યાના સંસ્કારથી ઉત્પન્ન થાય છે. આ સંકલ્પ આવતાં જ મગજમાં હાઈ પોથેલામસથી ઓક્સિટોસિન નામના હોર્મોન ઉત્પન્ન થાય છે. જેનાથી ઈર્ષ્યાની ભાવનાઓ

પ્રગટ થઈ મનબુદ્ધિને પોતાના વશમાં કરી લે છે. હકીકતમાં ઓક્સિટોસિન પ્રેમને ઉત્પન્ન કરનારા હોર્મોન છે પરંતુ સંસ્કાર કે સંકલ્પ જ્યારે ઈર્ષ્યાના હોય છે ત્યારે પ્રેમના હોર્મોન પોતાનું રૂપ બદલીને ઈર્ષ્યાને પ્રોત્સાહિત કરે છે. મનુષ્યમાં ઈર્ષ્યા દેહઅભિમાનના કારણે પેદા થાય છે. તેનું કારણ કેટલીક ઈચ્છાઓથી અતૃપ્ત હોવાનું, કોઈ આશા પૂરી ન થાય તો તે વધુ ઈર્ષ્યા કરે છે. પ્રભુના દિલમાં ઈર્ષ્યાળુનું કોઈ સ્થાન હોતું નથી. દિનપ્રતિદિન ઈર્ષ્યાળુ પોતે પ્રભુથી દૂર થતો જાય છે. જ્યારે શુભ કે અશુભ સંસ્કાર મનમાં ઉત્પન્ન થાય છે ત્યારે એ સંકલ્પો પ્રમાણે વાતાવરણમાં તરંગો ફેલાય છે કારણકે સંકલ્પ એક મહાનશક્તિ છે. શુભ સંકલ્પોથી પ્રેમ-સ્નેહ-એકતાનું વાતાવરણ નિર્માણ થાય છે જ્યારે અશુભ સંકલ્પ ભય, વેર, વિરોધના તરંગો ફેલાવે છે. ઈર્ષ્યા એક ઘાતક અશુભ સંકલ્પ છે. બધાં જ લોકો ઈર્ષ્યાળુના સંબંધ-સંપર્કથી સદા દૂર રહેવાનું ઈચ્છતા હોય છે. કારણ કે એમના વિચાર કે સંકલ્પ જ ઝેરીલા, નકારાત્મક હોય છે.

જે રીતે અગ્નિનો સ્પર્શ શરીરને દગાડે છે તે રીતે ઈર્ષ્યાનો સ્પર્શ મનને બાળે છે. ઈર્ષ્યાના કારણે એડ્રિનલ અને કોર્ટીસોલ નામના બે પ્રકારના હોર્મોન્સ અનેક ઘણી માત્રામાં શરીરમાં વહેતા થઈ જાય છે. જેનાથી ભયભીત થવું. આવેશમાં આવવું, પરસેવો, ઊંચા લોહીનું દબાણ, મધુપ્રમેહ, નિરાશા, માંસપેશિયોમાં નબળાઈ, ઓછી ઊંઘ વગેરે બીમારીઓ શરૂ થઈ જાય છે. આ બીમારીઓના પ્રભાવથી મનુષ્ય હતાશ અને દુઃખી થઈ જાય છે. ઈર્ષ્યાળુ બીજાઓની બુરાઈઓનું લક્ષ્ય રાખતો હોવાથી કોઈને મદદ કરી શકતો નથી કે કોઈની મદદ લઈ શકતો નથી. બધાંની વચમાં રહેવા છતાં તે લાવારિસની જેમ રહે છે.

આધ્યાત્મિક સાધનાનું લક્ષ્ય છે

સ્વપરિવર્તન. પરિવર્તનનો આધાર છે સ્વચિંતન અર્થાત્ સ્વના ગુણો-અવગુણોને જાણવા, ઉન્નતિની ચુકિતઓ રચવી વગેરે. સ્વચિંતન જ સાધકનો શ્વાસ છે. ઈર્ષ્યાળુ હંમેશા બીજાઓને જોતો રહેતો હોવાથી સ્વ ચિંતન સમાપ્ત થઈ ગયું હોય છે. તેથી જ તો ઈર્ષ્યાને સાધકનો મહાશત્રુ માનવામાં આવે છે. પુરુષાર્થનો આધાર છે એકાગ્રતા જે પ્રાપ્તિઓને સ્મૃતિમાં રાખવાથી આવે છે. ‘સ્વયંને આત્મા સમજી પરમપિતા શિવ પરમાત્માને યાદ કરવા.’ આ છે મનુષ્યથી દેવતા બનવાનું મુખ્ય સાધન. એના માટે વ્યક્તિ, વસ્તુ અને વૈભવની સ્મૃતિઓનો ત્યાગ કરવો પડે છે. પરંતુ ઈર્ષ્યા મનુષ્યને આ પ્રણે બાબતોમાં એટલી હદે ડૂબાડી દે છે કે લક્ષ્ય તરફ જવા માટેનો સાચો માર્ગ દેખાતો જ નથી. ખુશી અને સુખની અનુભૂતિને ઈર્ષ્યાની નકારાત્મક ભાવના એક ક્ષણમાં ઉદાસીમાં બદલી નાખે છે.

ઈર્ષ્યાના મહારોગમાંથી મુક્તિ ક્યારે મળે?

1. ઈશ્વરીય જ્ઞાનની દવા અર્થાત્ સત્યતાની ઓળખ - ચાર પ્રકારની સત્યતાને જાણવાથી ઈર્ષ્યા રોગનું શમન થઈ શકે છે.
- અ. આપણે સૌ આત્માઓ એક શિવપિતાના સંતાન પરસ્પરમાં ભાઈ-ભાઈ છીએ. ભાઈ પોતાનો હોય તો ઈર્ષ્યા ક્યાંથી આવી?
- બ. પક્ષીઓનો મૂળ ગુણ છે ઉડવાનો, માછલીનો મૂળ ગુણ છે તરવાનો, જે પાણીમાંથી બહાર કાઢીએ તો જીવી શકશે નહીં, એ જ રીતે મારા આત્માનો મૂળ ગુણ છે પ્રેમ, શાંતિ નહીં કે ઈર્ષ્યા.
- ક. આપણા પિતા પરમાત્મા પ્રેમના સાગર છે. જેમ મનુષ્યોના બાળકોમાં મનુષ્યોના ગુણ, પ્રાણીઓના બાળકોમાં પ્રાણીઓના,

પક્ષીઓનાં બાળકોમાં પક્ષીઓના ગુણો જોવા મળે છે. તેવી જ રીતે આપણે પરમાત્માના બાળકોમાં પ્રેમ, શાંતિ વગેરે દૈવીગુણો જ હોવા જોઈએ ના કે ઈર્ષ્યા.

5. આ સૃષ્ટિ નાટકના દરેક અભિનેતાને (આત્મા) પોત-પોતાની અલગ-અલગ ભૂમિકા મળેલી છે. એક ભૂમિકા બીજા કોઈ પાસે નહીં મળે. આપણને મળેલી ભૂમિકાના મહત્ત્વને સારામાં સારી રીતે ભજવીને જ્યારે આગળ વધીશું ત્યારે જ શિવપિતાના દિલને જીતી શકીશું.

2. ઘણીવાર સત્યતાને જાણતા હોવા છતાં ઈર્ષ્યાના તીવ્ર આક્રમણમાં આપણે તેણે છૂપાવતા રહીએ છીએ. પરંતુ જ્ઞાન દ્વારા એ પણ સ્વીકારવાનું છે કે રોગનાં મૂળની સારવાર કરનાર માત્ર એક જ સર્જન શિવપિતા જ છે જ્યાં કશું જ છૂપાવવાનું નથી. એમની સમક્ષ સ્વની નબળાઈને સાચા દિલથી બતાવવાની છે. શિવપિતાનો વાચદો છે કે ‘એક કદમ મારા સંતાનનું તો મારા હજાર કદમ’ છે.

3. મન અને બુદ્ધિથી સ્વયંને જ્યોતિષિંદુ આત્મા સમજી, પરમ જ્યોતિષિંદુ શિવપિતાને પરમધામ કે જે આત્માઓનું નિવાસ સ્થાન છે. ત્યાં યાદ કરવા આ છે સહજ રાજયોગ. જ્યારે બુદ્ધિ યાદમાં એકાગ્ર થઈ એકાગ્રતા લાંબા સમય સુધી નિરંતર રહે એ અવસ્થાને જ્વાળારૂપ અવસ્થા કહેવામાં આવે છે. જેમ જ્વાળામુખી સખત ટેકરીઓને પણ ઓગાળી નાખે છે. તેમ જ્વાળારૂપની યાદ ઘણાં જૂના હઠીલા સંસ્કારોને ભસ્મ કરી દે છે. જેમ કપૂર બળી ગયા પછી તેની રાખ પણ જોવા મળતી નથી તેમ જૂના સંસ્કારોની કોઈ નિશાની જોવા

મળશે નહીં.

4. યોગાભ્યાસના ઉપાય સાથે એ બાબતનું ખાસ ધ્યાન રાખવું કે કર્મબંધિયોથી કોઈપણ પાપકર્મ ન થાય. દરેક કર્મ કરતાં પહેલાં એ પાપ છે કે પુણ્ય એ વિચારીને ડગલું આગળ ભરવું અતિ આવશ્યક છે.

સંસ્કાર પરિવર્તનની આ તક કેવળ વર્તમાન સંગમયુગમાં જ મળે છે. એટલે ‘હમણાં નહીં તો ક્યારેય નહીં’ ના વિચારથી આ ક્ષણથી જ ઈર્ષ્યાથી સંપૂર્ણ મુક્ત બનવાનો અભ્યાસ કે સાધનાના આરંભથી સફળતામૂર્ત બનાશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

ઓમશાંતિ

બ્ર.કુ. અમૃતભાઈ ઠક્કર, રાજકોટ

વિના ઓમશાંતિ - નહીં કલ્યાણ

ભલે ખિસ્સામાં - નકદ નારાયણ

બજારમાં મળતી શાંતિ અલ્પકાળની

સેવાકેન્દ્ર પર પ્રાપ્ત શાંતિ ચિરકાળની

ઓમશાંતિથી જીવન બની જાય દૈવી ગુણવાન

આત્મા અને શરીર બંને બની જાય ચરિત્રવાન

શિવબાબા સ્વયં શીખવાડે રાજયોગ

ચુકતુ થાય જન્મ-જન્મના કર્મભોગ

મળશે 21 જન્મની સુખ-શાંતિની રાજાઈ

જ્યાં દુઃખ, અશાંતિ, ભયની ચિર વિદાઈ

બાબાનું ઘર જ એક સર્વ શ્રેષ્ઠ સ્થાન

વિશ્વમાં આબુ તીર્થ છે સૌથી મહાન

॥ ઓમશાંતિ ॥

મનજીવ

બ્ર.કુ. મધુબેન, બાંટવા

કહે છે,

મન હી મન કો જાનતા હૈ, મન કી મન સે પ્રીત,
મન હી મન માની કરે, મન હી મન કા મીત,
મન જુમે મન બાવરા, મન કી અદ્ભુત રીત,
મન કે હારે હાર હૈ, મન કે જીતે જીત.

કહેવાય છે, જેવી જેમની મતિ એવી એમની ગતિ, જેવા આપણા મનના વિચારો હોય, એવા આપણા કર્મ હોય છે. જેવા કર્મ હોય એવા આપણને ફળ મળે છે. એવી આપણી ગતિ થાય છે. આપણે બધું જ કરી શકીએ છીએ, જે આપણે કરવા માંગીએ. અગર આપણું મન આપણા નિયંત્રણમાં હોય તો, મન મનુષ્ય આત્માનો એક એવો હિસ્સો છે. જે જોવામાં નથી આવતો, પરંતુ મન છે ખૂબ જ શક્તિશાળી.

ગીતામાં ભગવાને કહ્યું છે, કે હે અર્જુન શરીર એક રથ છે. આ શરીર રથનો સ્વામી આત્મા છે. આ શરીરની ઈન્દ્રિયો ઘોડા છે. ઈન્દ્રિયોતો સારથી છે મન, અગર તુ તારા મનને આધિન રહીશ તો એ મન તને માયાનાં બંધનમાં જકડીને રાખશે. અગર મન પર કાબુ મેળવી લઈશ તો એ જ મને તને મોક્ષના દ્વાર સુધી લઈ જશે. પરંતુ મનને દાસ બનાવવું એટલું આસાન નથી, મન વાંદરાની જેમ ઉછલકૂદ કરે છે. ક્યારેક ક્યાં મન જાય છે. ક્યારેક ક્યાં મન જાય છે, જેવું મનને મનાવીએ એવું એ કામ કરે છે.

એક ધોબી હતો એમની પાસે એક ગઘેડો, એક બકરી અને એક વાંદરો હતો, ધોબી રોજ ગઘેડા ઉપર કપડા નાંખી ધોબી ઘાટ પર કપડા ધોવા માટે જતો. બાકી વાંદરાને અને બકરીને

પોતાના ફળિયામાં બાંધીને જતો. ધોબી જેવો બહાર જાય એટલે વાંદરો પોતાની દોરી છોડી ઉછલકૂદ કરે, ઉથલપાથલ કરે, ઘરમાં જે ખાવાનું બનાવ્યું હોય તે પણ ખાઈ જાય, ધોબીનો આવવાનો સમય થાય એટલે વાંદરો બકરીની દોરી છોડી દે અને વાંદરો પોતે પોતાને દોરીથી બાંધી દે. જ્યારે ધોબી ઘરે આવે જુએ બકરી છુટી છે. ઉથલપાથલ જોઈ ધોબી બકરીની પીટાઈ કરે.

આત્મા માલિક છે પરંતુ, વાંદરા જેવું આપણું મન છે. બકરી આપણું શરીર છે. આપણું મન આપણા નિયંત્રણમાં નથી એટલે આપણે મનમાં જેવા વિચારો આવે છે. એ પ્રમાણે શરીર દ્વારા કર્મ કરીએ છીએ અને દેહ દ્વારા કરેલા કર્મ આપણે દેહ દ્વારા જ ભોગવવા પડે છે. અને સહન કરે છે. આપણો આત્મા, તો આપણું મન ઉછલકૂદ કરે છે. વાંદરાની જેમ એમને કન્ટ્રોલ કેવી રીતે કરવું?

આપણા મનમાં 60 હજારથી 80 હજાર વિચારો 24 કલાકમાં આવે છે. એમા આજની પરિસ્થિતિ પ્રમાણે જોઈએ તો 90% વિચાર વ્યર્થ વિચાર, ફાલતુ વિચાર, બેકાર, ન કરવાના વિચારો એટલા બધા ચાલે છે કે જેવી રીતે આપણા શરીરમાં નસેનસમાં ખૂન દોડે છે. આમ તો આપણા મનમાં વિચારો ચાલતા જ રહે છે. એ સ્વાભાવિક છે એમને આપણે રોકી તો નહીં શકીએ પરંતુ એમને નિયંત્રણ કરી શકીએ છીએ. એના માટે આપણે પોતાને સ્વ સ્વરૂપમાં એટલે કે આત્મિક સ્વરૂપમાં સ્થિત કરીએ, આપણા આત્માને હિસ્સો છે. મન, આત્મા રાજા છે. આત્મા માલિક છે. આપણો આત્મા આપણા મનથી દૂરી બનાવી શકે છે. મનને નિયંત્રણ કરી શકે છે.

જેવી રીતે રસ્તા પર ટ્રાફિક જામ થઈ જાય અને રોડ પર આગળ પાછળ ગાડીઓ જ દેખાય એ સમયે આપણે ગાડીમાં બેઠા બેઠા વિચારો કરીએ છીએ, આ ટ્રાફિક ક્યારે ઓછો થશે કેટલો ટાઈમ લાગશે આપણને મોડુ થઈ જશે, ઘણા બધા મનમાં ખોટા વ્યર્થ વિચારો કરીએ છીએ, એ સમયે આપણે સાક્ષી બનીને વિચારીએ કે પરિસ્થિતિ આવી છે, એ જવાની તો છે જ અત્યારે મારે મારા મનને શાંત રાખવું છે. આવું તો બધું થવું રહે છે. ઉચું નીચું વહેલા મોડું તો થાય મારે શાંતિ રાખી આ પરિસ્થિતિને પાર કરવાની છે. તો મન વળી જાય છે. મન શાંત થઈ જાય છે. મનનો સ્વભાવ છે વિચારવાનો, અનેક પ્રકારના વિચારો કરવાનો પરંતુ આપણે આત્મા રાજા માલિક બની મનને કન્ટ્રોલ કરવાનું છે. મનને સમજાવવાનું છે. મનને શાંત કરવાનું છે. જ્યારે પણ મનમાં ખોટા તારા મારા જગના વિચાર આવે ત્યારે મનને વારંવારે સમજાવીએ સ્વયંને જોઈએ સ્વયં સાથે વાતો કરીએ કે અરે હું આ શું કરું છું. મને ખોટા વિચાર વ્યર્થ વિચાર કે તારા મારા જગના વિચારો કરવાથી મને શું મળશે કાંઈ જ નહીં મળે. આમાં તો મારા જીંદગીનો અમૂલ્ય સમય વેસ્ટ જાય છે. મારા મનની શક્તિ વેડફાઈ જાય છે. માટે મારે તો મારા મનને શાંત રાખવું છે. મારે કોઈની વાતોમાં જવું જ નથી. મારે તો મારું જ વિચારવું છે. કે મારે શું કરવાનું છે.

કહે છે કે જેવું વિચારશો એવા બની જશો. સારું વિચારીશું સારું જ થશે. ખરાબ વિચારશો તો ખરાબ થશે. આપણે જેવું વિચારીએ છીએ એ બધા જ વિચારો બ્રહ્માંડમાં ફરતા રહે છે. ફરતા ફરતા ફરી પૃથ્વી પર આવે છે. એનો પ્રભાવ આત્માઓ પર પણ પડે છે. સાથે સાથે આપણા આત્મા પર પડે છે. અગર આપણે સારા શુભ શ્રેષ્ઠ સુંદર વિચાર

કર્યા છે. તો તેનો પ્રભાવ પૂરી સૃષ્ટિમાં પડે છે. તેનો પ્રભાવ આપણા આત્મા પર પણ પડે છે. જે મેં શ્રેષ્ઠ સુંદર વિચાર કર્યો છે. તે સમગ્ર સૃષ્ટિ માટે પણ લાભદાયી બનશે અને મારા માટે પણ લાભદાયી બનશે માટે જેવા વિચારો હોય તેવું સામે આવશે.

તો આપણે ટૂંકતા પૂર્વક સંકલ્પ કરીએ મારે હંમેશા શુભ અને શ્રેષ્ઠ વિચારો જ કરવા છે. મનને જેમ વાળો તેમ વળી જશે. મનને વાળવું એ આપણા હાથની જ વાત છે. માટે યાદ રાખીએ, મનજીવ તો માયાજીવ. તો આ જગતજીવ હું આત્મા માલિક છું. મન મારો દાસ છે. શરીરની ઈન્દ્રિયો ઘોડા છે.

હું આત્મા આ શરીરરૂપી રથને ચલાવનાર રથી છું. મુજ આત્માનો સ્વધર્મ શાંતિ છે. હું શાંતિદામની વાસી છું. શાંતિના સાગર પરમાત્મા શિવનું સંતાન છું. આ અભ્યાસ દિવસના 4 વખત અમૃતવેળાએ બાર વાગ્યે, ચાર વાગ્યે તથા રાત્રે સુતી વખતે કરીશું તો આપણુ મન ધીરે ધીરે શાંત થઈ જશે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. 26નું અનુસંધાન)... કર્મનો ખેલ

છે તે તેને ભોગવવા પડતા હોય છે. એટલે ક્યારેય કોઈના દિલને દુભાવવું ન જોઈએ. દરેકને કોઈને કોઈ રૂપે ચુકવું કરવું પડે છે. કોઈ આત્મા પતિના રૂપે, કોઈ પત્નીના રૂપે, કોઈ માત-પિતાના રૂપે, કોઈ છોકરાના રૂપે ચુકવું કરવા માટે આપણી પાસે આવતી હોય છે. કર્મનો ખેલ નિરાલો છે. જો આપણે કોઈને દુઃખ આપીશું તો દુઃખ મળશે, સુખ આપીશું તો સુખ મળશે. એટલે સદા આપણે બધાને મન-વચન-કર્મથી સુખ આપીએ અને જીવનને સુખમય બનાવીએ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

કર્મનો ખેલ નિરાલો

બ્ર.કુ. જાગૃતિ, ઈસનપુર, અમદાવાદ.

કર્મનો સિદ્ધાંત છે - 'જેવી કરણી તેવી ભરણી', 'જેવું કરશો તેવું પામશો'. સારા કર્મનું ફળ સારું મળશે, ખરાબ કર્મનું ફળ ખરાબ મળશે. કેરીનું બીજ વાવીશું તો કેરી નીકળશે. બાવળનું બીજ વાવીશું તો બાવળ ઉગશે.

ઘણાં લોકો કહેતા હોય છે કે, મેં તો આ જન્મમાં બધાનું સારું કર્યું છે, બધાનું ભલું કર્યું છે, કોઈનું પણ ક્યારેય ખરાબ ઈચ્છ્યું નથી. છતાં પણ મારી સામે આવું કેમ થાય છે. જ્યારે બીજા બધા જૂઠું બોલે છે, ચોરી કરે છે, લોકોની સાથે છેતરપિંડી કરે છે. છતાં પણ તે સુખી છે. કર્મોની ફિલોસોફી પ્રમાણે કર્મનું ફળ જરૂર બધાને મળતું જ હોય છે. કર્મોના ફળથી કોઈ છૂટી શકતું નથી. આપણા કર્મ આપણી સામે આવીને ઊભા જ હોય છે. ધારોકે આપણે એક દિવસમાં નાનાં-મોટાં મળી ૫૦૦ જેટલા કર્મો કરીએ છીએ જેમાં ૪૫૦ જેટલાં કર્મોના ફળ તરત જ થોડા દિવસોમાં મળી જાય છે. 50 જેટલા કર્મોનાં ફળ સંચિત થાય છે. જે ગમે ત્યારે ગમે તે રૂપે આ જન્મમાં યા બીજા જન્મમાં આપણી સામે આવતાં હોય છે.

આ સંદર્ભમાં મને એક રાજાની વાત યાદ આવે છે. એક રાજા હતો તે ખૂબ ભોળો હતો. બધાને જરૂરિયાત વસ્તુઓની મદદ કરતો હતો. રાજા પૂછતા પણ હતાં કે, આનું રીટર્ન ક્યારે કરશો? થોડા સમયમાં કરશો કે બે-ત્રણ વર્ષમાં કરશો? કેટલાંક એવું ઈચ્છતા હતા કે અત્યારે રાજા પાસેથી લઈ થોડા સમયમાં પાછું આપી દઈશું અને કેટલાંક એવું ઈચ્છતા હતા, હમણાં રાજા પાસેથી લઈ લઈએ, ચાર પાંચ વર્ષ પછી પાછું આપીશું. એક વખત એક ચોર રાજાના મહેલમાં

આવી રાજાની તિબેરીમાંથી સો રૂપિયા લઈ ગયો હતો. થોડા સમય પછી બીજી વખત રાજાના મહેલમાં ચોરીના લક્ષથી ભેંસોના તબેલામાં સંતાઈ ગયો હતો, ત્યાં આપસમાં ભેંસો વાતચીત કરતી હતી, તું અહીંયા ક્યારે આવી? તો એક ભેંસે કહ્યું કે હું બે વર્ષથી ભેંસ બનીને રાજા પાસે આવી છું, દૂધ આપી રાજાનું કર્ણ ચૂકતે કરું છું. બીજી ભેંસે કહ્યું કે હું ત્રણ વર્ષથી ભેંસ બની રાજાને ત્યાં રહું છું રાજાને દૂધ આપું છું. તે દૂધ વેચીને જે પણ પૈસા આવે છે તે રાજાને કર્ણ રૂપે ચુકતું કરું છું. તે વાત સાંભળી ચોર ત્યાંથી ભાગી ગયો.

બીજી પણ એક વાત છે - એક વેપારી હતો તેની દુકાનમાં એક મેનેજર કોઈ વસ્તુ ખરીદવા આવ્યો હતો. વસ્તુના ભાવમાં રક-ઝક કરતાં વેપારીને ગુસ્સો આવતાં વેપારીએ મેનેજરને ગાલ પર લાફો માર્યો. મેનેજરે ત્યારે કોઈ એક્શન ન લીધું. પણ મેનેજરને મનમાં ખૂબ ગુસ્સો હતો. એ ઘરે આવીને ગુસ્સામાં કોઈ વાંક વગર પત્નીને લાફો માર્યો. પત્ની પતિ સામે કાંઈ બોલી નહીં, પત્નીને પણ ગુસ્સો તો આવ્યો હતો, તેને તેના મોટા છોકરાના ગાલ પર લાફો મારી ગુસ્સો બહાર કાઢ્યો. મોટા છોકરાએ મમ્મીની સામે કશું કર્યું નહીં પણ તેની સામે નાનો ભાઈ ઉભો હતો તો તેણે નાના ભાઈને લાફો મારી ગુસ્સો ઉતાર્યો. નાના ભાઈની સામે કોઈ ગુસ્સો ઉતારવાનો વિકલ્પ જ ન હતો કે જેને તે લાફો મારે. પણ ઘરની બહાર જઈ ફૂતરાને જોશથી લાત મારી તો ફૂતરો દોડતો-દોડતો આગળ એક વ્યક્તિને કરડ્યું અને તે વ્યક્તિ હતી પેલો વેપારી.

કહેવાનો મતલબ જેને જેવાં કર્મ કરેલા હોય
(અનુસંધાન પેજ નં. 25 પર)

દિવ્યદર્શન

સ્નેહની સરવાણી

બ્ર.કુ. નંદિની, સુખશાંતિ ભવન, મણિનગર, અમદાવાદ.

મનુષ્ય સમાજનું નિર્માણ તેવી રીતે કરવામાં આવ્યું છે કે તેમાં અરસ-પરસ હળીમળીને રહેવાથી અને સદ્ભાવોની સ્થિરતા જાળવવાથી જ જીવનક્રમનું યોગ્ય રીતે ચાલતું રહેવું શક્ય બની શકે છે. માટે તેવું જોવામાં આવે છે જે વ્યક્તિના જેટલા વધુ સ્નેહી, મિત્ર, સ્વજનો અને સહયોગીઓ હોય છે. તે એટલો વધારે પ્રસન્ન રહે છે અને એટલી વધુ પ્રગતિ પણ કરે છે. જે વ્યક્તિ દુઃખનોથી ઘેરાયેલો રહે છે. જેને ચારેબાજુથી નિંદા, ઉપેક્ષા અને તિરસ્કાર જ પ્રાપ્ત થાય છે, જેને માટે કોઈ મહત્વપૂર્ણ પ્રગતિ કરી શકવી અસંભવ બની રહે છે. પછી ભલે તે ગમે તેટલો બુદ્ધિવાન કેમ ન હોય? એટલે કહેવતમાં પણ કહ્યું છે કે તમે જીવનમાં કેટલું ધન કમાણા એ મહત્વનું નથી, પરંતુ તમારા જીવનમાં લાંબા સમય સુધી ટકી રહેનારા કેટલા સંબંધ તમે બનાવ્યા તે મહત્વનું છે. મહાપુરુષોના મતાનુસાર, દરેક માણસે ઓછામાં ઓછા ચાર લોકો તો પોતાના જીવનમાં એવા અવશ્ય રાખવા જોઈએ જે તેને છેલ્લે સ્મશાન સુધી પહોંચાડી શકે. કહેવાનો ભાવાર્થ એ છે કે જો આપણે ધન અને અન્ય વિનાશી ચીજ વસ્તુઓ પાછળ ભગવાને બદલે સારા અને સારા સંબંધો પાછળ પોતાનો સમય આપીશું તો આપણું જીવન અત્યંત નફાકારક બની જશે.

કહેવાય છે કે સુખ જો પોતાના સ્નેહીઓ સાથે મળીને માણવામાં આવે તો એનો આનંદ બે ગણો થઈ જાય છે અને દુઃખના સમયે જો પોતાના સ્નેહીઓનો સાથ-સંગાથ મળી જાય તો દુઃખ

અડધું થઈ જાય છે. પણ અફસોસ આવે એ છે કે વર્તમાનમાં ભૌતિકવાદની પાછળની દોડમાં ભાગતા, ગળાકાપ મોંઘવારીના આ યુગમાં શિક્ષાના વર્તમાન સ્વરૂપે લોકોની માનસિકતા અને માન્યતાઓને એટલી હદે બદલાવી દીધી છે કે સંબંધોની અગત્યતા દેખાતી હતી, એ ગરિમાની ઉષ્માનો વર્તમાનમાં અભાવ છે. બદલાવની આ દોડદોડીવાળા સમયમાં સંબંધોમાં શિથિલતા આવી ગઈ છે. આજની નવી પેઢી સામાજિક પરંપરાઓને હવે રૂઢિવાદી પરંપરા માનીને એને ખૂબ જ આસાનીથી ટાળતા શીખી ગઈ છે. સંયુક્ત કુટુંબની આપણી ભાવના હવે એકલ કુટુંબમાં હું માં બદલાઈ ગઈ છે. જ્યાં પહેલાં એક કુટુંબમાં 5-6 બાળકો હસતાં-રમતાં જોવાં મળતાં. ત્યાં હવે આજે માત્ર એક અથવા બે જ બાળકો જોવાં મળી રહ્યાં છે. આગળ જતાં તો કદાચ લોકો બાળકોને જન્મ આપવાનો વિચાર જ નહીં કરે. એટલે કે સમાજમાંથી લગન નામની નાબુદ જ થઈ જશે. આવા વાતાવરણમાં તો હવે એવું લાગે છે કે સંબંધોની ડોર ધીમે-ધીમે કપાઈ રહી છે અને એક સમય એવો આવશે કે ભાઈ-બહેન, કાકા-મામા, માસી-ફોઈબા જેવા સંબંધો જોવા કે સાંભળવા પણ નહીં મળે, માત્ર કાગળો પર નિશાનીઓ રૂપે જ રહી જશે. શું આપણા રાષ્ટ્રપિતા બાપુ મહાત્મા ગાંધીએ આવા રામરાજ્યની કલ્પના કરી હતી? જે દેશની આઝાદીની માટે આપણા પૂર્વજોએ પોતાના જીવનની પણ આહુતિ આપી દીધી, શું એમને

(અનુસંધાન પેજ નં. 15 પર)

૧, મે ગુજરાત રાજ્યના સ્થાપના દિવસ નિમિત્તે

બ્ર.કુ. પાયલ (ભોલી), ઉપલેટા

ધન્ય ધન્ય ધરા ગુજરાત નિત્ય ઉદય સુખમય પ્રભાત,
મૈત્રીભાવ, કરુણા મમતાનું મૂલ્ય તું સાક્ષાત્...

મારું મસ્તક હું નમાઉં, મા તુજ પર વારી જાઉં,
તું રત્નોની ખાણ, તારાં શાં શાં કરું વખાણ...

ધન્ય ધન્ય ધરા...

પાવાગટ, ગિરનાર, ચોટીલા, ગબ્બરની ગિરિમાળા,
રક્ષક રૂપે ધૂધવતા સાગર કરતાં મા રખવાળા,

મારું મસ્તક હું...

સોમનાથ, ડાકોર, દ્વારિકાની નયનરમ્ય સુંદરતા,
શિલ્પ, સ્થાપત્ય, કારીગરીની દર્શનીય અદ્ભુતતા,

મારું મસ્તક હું...

કંડલા, માંડવી, બેડી, નવલખી, મહુવા ને વળી ઓખા,
સાગરનાં સફરે વિકસ્યા વ્યાપાર ઉદ્યોગ અનોખા...

મારું મસ્તક હું...

સાબરમતી, મહી, નર્મદા, તાપી સંગ છે ગોમતી,
ફળ-ફૂલ ને ધન ધાન્યથી સંપન્ન તારી સંપતિ...

મારું મસ્તક હું...

ભક્ત, સુદામા, જેસલ-તોરલ, જલારામ, નરસૈયો,
સતી સંત ને ભક્ત મહંતો, બાળ રત્ન ચલૈયો,

મારું મસ્તક હું...

બાપુ મહાત્મા, કસ્તૂરબા ગાંધી ને વીર સરદાર,
સત્ય, અહિંસા, શૌર્યવીરતા સોહે અપરંપાર...

અવની પર...

॥ ઓમશાંતિ ॥

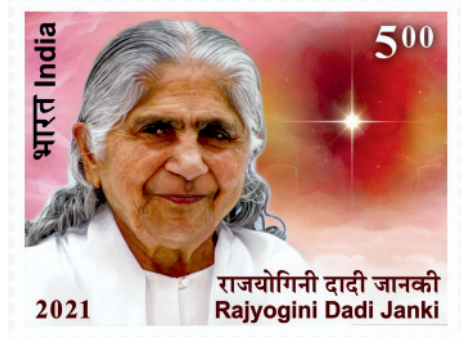
લેખકોને નમ્ર નિવેદન

● આપની મૌલિક, સત્ત્વશાળી, અભ્યાસપૂર્ણ કૃતિઓ આવકાર્ય છે. ● કૃતિ ફૂલસ્કેપ કાગળમાં સુવાચ્ય અક્ષરોમાં લખાયેલી અથવા લેસરકંપોઝ કરેલી હોવી જોઈએ. ● કૃતિની એક નકલ અચૂક આપની પાસે રાખીને જ અસલ કૃતિ મોકલવી, ઝેરોક્ષ નહીં. ● કૃતિમાં જોડણી, વાક્ય રચનાની શુદ્ધિ જરૂરી છે. ● લખાણ ખીચોખીચ ના લખવું. જેથી ભૂલો સુધારવામાં સરળતા રહે. ● કોઈપણ ભાષાનાં અવતરણો એક એક અક્ષર વાંચી શકાય તેવાં તથા આધારભૂત હોવાં જરૂરી છે. ● કોઈપણ લેખકના લખાણોમાંથી કે સંસ્થાના પ્રકાશિત સાહિત્યમાંથી ઉતારા કરેલી કૃતિઓ મોકલશો નહીં. કૃતિ અંગેની સર્વ જવાબદારી જે તે લેખકની રહેશે. ● આ ગુજરાતી માસિક છે. તેથી ગુજરાતીમાં જ લખાયેલી કૃતિઓ આવકાર્ય છે. અંગ્રેજી યા હિન્દી લેખકો, સારું ગુજરાતી જાણનાર પાસેથી ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરાવીને કૃતિ મોકલી શકશે. ● જ્ઞાનામૃતનું સંપાદન તથા કંપોઝ કાર્ય ઘણું એડવાન્સમાં થાય છે. દર મહિને નિયમિત પ્રકાશન માટે આ જરૂરી છે. ● આપની કૃતિ સેવાકેન્દ્રના ટીચરની સહી, સિક્કો યા લેટર પેડ ઉપર પત્ર લખીને મોકલવી. ● અનુભવની કૃતિઓ નિમિત્ત ટીચરને વંચાવીને મોકલવી. જૂના લેખકો પણ આ સૂચનાનું પાલન કરે. ● કૃતિ મળ્યા પછી છ માસ જેટલો ગાળો પ્રકાશનમાં લાગશે. ● કૃતિમાં વૈવિધ્ય જરૂરી છે. ● કૃતિમાં લેખકના ફોટોગ્રાફની જરૂર હશે, તો અમે જણાવીશું. ● આ સૂચનાઓની નોંધ આપની પાસે અચૂક રાખશો. ॥ ઓમશાંતિ ॥

રાજયોગિની દાદી જાનકીજીનું પોસ્ટલ સ્ટેમ્પ ઉદ્ઘાટન

ભારતના ઉપરાષ્ટ્રપતિ શ્રી એમ. વેંકેયા નાયડુએ આજે સમાજમાં લિંગ ભેદભાવના દરેક પ્રકારનો અંત લાવવા અને પ્રવૃત્તિના દરેક ક્ષેત્રમાં મહિલાઓને સમાન હકની ખાતરી કરવા હાકલ કરી છે. તા. 12-04-2021ના નવી દિલ્હીમાં બ્રહ્માકુમારીઓના ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ, રાજયોગિની દાદી જાનકીની યાદમાં સ્મારક ટપાલ ટિકિટ બહાર પાડતા, ઉપરાષ્ટ્રપતિએ મહિલા સંચાલિત સંગઠન હોવાના કારણે બ્રહ્માકુમારીઓની પ્રશંસા કરી. તેમણે કહ્યું હતું કે આ વિશ્વવ્યાપી આંદોલન મહિલા સશક્તિકરણ અને સ્વતંત્રતાનો અનુકરણીય ચેમ્પિયન રહ્યો છે, તે હકીકતને પ્રદર્શિત કરે છે કે આધ્યાત્મિક પ્રાપ્તિ લિંગ આધારિત તફાવતને વટાવે છે. વૈદિક સમયની બે નામાંકિત મહિલા વિદ્વાનો, ગાર્ગી અને મૈત્રેયીનો ઉલ્લેખ કરતા શ્રી નાયડુએ કહ્યું કે ભારત દરેક ક્ષેત્રમાં મહિલા નેતાઓનો સમૃદ્ધ ઇતિહાસ ધરાવે છે. પ્રાચીન ભારતમાં ‘શક્તિ’ સ્વરૂપે દિવ્ય સ્ત્રીની પૂજા કરવામાં આવતી હોવાનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે સમાજમાં મહિલાઓ પ્રત્યેના વ્યાપક ભેદભાવમાં પ્રતિબિંબિત થતાં મૂલ્યોના ઘટાડાને વિરુદ્ધ બનાવવાની હાકલ કરી.

વર્ષ 2019માં બ્રહ્મા કુમારીઓના શાંતિવન કેમ્પસમાં આદરણીય દાદી જાનકી સાથેની તેમની મુલાકાતને યાદ કરીને ઉપરાષ્ટ્રપતિએ તેમને સમકાલીન સમયના અગ્રણી આધ્યાત્મિક નેતાઓ તરીકે ગણાવ્યા હતા. દાદીને શાંત અને દિલાસોનું મૂર્ત સ્વરૂપ કહીને કહ્યું કે, ખૂબ જ અંત સુધી તેણી જે ઉપદેશ કરે છે તે હંમેશાં તે જ કરતા રહે છે. “વિશ્વભરમાં ફેલાયેલા બ્રહ્માકુમારીઓ દાદીના જીવન દ્વારા સૂચિત મૂલ્યો અને સિદ્ધાંતોનું

જીવંત ઉદાહરણ છે.”લોકોને દાદીજીના જીવનમાંથી પ્રેરણા મેળવવા પ્રેરણા આપી હતી જે ભગવાનને સમર્પિત છે અને માનવતાની નિઃસ્વાર્થ સેવા માટે છે, ઉપરાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું હતું કે વિશ્વને તેમના જેવા વધુ સ્વસ્થ અવાજોની જરૂર છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે ‘રાજયોગ, તેના દયા,’ સેવા ‘અને સદગુણના ગુણો તેના કેન્દ્રો પર આધારિત છે, તે જાતિવાદ અને જાતિવાદ અને સાંપ્રદાયિકતા જેવા સામાજિક અનિષ્ટો સામે લડવાનું કહે છે, જ્યાં દરેકને ઉત્કૃષ્ટ ભારત બનાવવું જોઈએ. સમાન તકો અને અન્ય લોકો સાથે સંપૂર્ણ સુમેળમાં જીવન. તેમણે એમ પણ કહ્યું હતું કે ‘સાર અને સંભાળ’ અને ‘વસુદેવ કુટુંબકમ્’ના ભારતીય સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો સ્થાયી વિશ્વ શાંતિનો માર્ગ છે.

આધ્યાત્મિકતા એ બધા ધર્મોનો આધાર હોવા પર ભાર મૂકતા શ્રી નાયડુએ કહ્યું કે માત્ર આધ્યાત્મિક જ્ઞાન જ વિશ્વમાં સાચી શાંતિ, એકતા અને સુમેળ સુનિશ્ચિત કરી શકે છે. આજની વ્યક્તિત્વવાદી જીવનશૈલીએ કોઈના સામાજિક અથવા કુદરતી વાતાવરણ સાથે વિરોધાભાસની સંભાવના વધારી છે તેવું નિરીક્ષણ કરતા ઉપરાષ્ટ્રપતિએ કહ્યું કે આધ્યાત્મિકતા વ્યક્તિને તેના સામાજિક અને કુદરતી વાતાવરણ સાથે જોડે (અનુસંધાન પેજ નં. 17 પર)

પ્રસંગ પરિમલ

છેલ્લો બંગલો

એક વખતની વાત છે. ગામમાં એક સુથાર રહેતો હતો. તે પોતાના કામમાં એટલો નિપુણ હતો જેથી દૂર દૂર સુધી એની ખ્યાતિ ફેલાઈ હતી. તે એક અમીર આદમીને ત્યાં નોકરી કરતો હતો. ઘણું શાનદાન ઘર પોતાના હાથોથી બનાવ્યું હતું. એટલે એનો માલિક પણ હમેશા એનાથી ખુશ રહેતો હતો. સમયની સાથે હવે ઘરડો થયો હતો. હવે એણે આ ઇંધો છોડીને આરામની જિંદગી વીતાવવાનો વિચાર કર્યો. એક દિવસે આ વાત તેણે પોતાના માલિકને જણાવી. સુથારને જોઈને લાગી રહ્યું હતું કે હવે એનું પહેલાંની જેમ કામમાં મન લાગતું નહોતું. તેથી તે કામ કરતી વખતે થાકી જતો હતો. પરંતુ કામ વધારે હતું તો માલિકે સુથારને વિનંતી કરી કે હવે બીજાને સમાં બહુ કામ બાકી છે તેથી હું તને જવા દેવા ઈચ્છતો નથી પણ જો તમે જવા માગો છો તો તમારી મરજી. તેણે કહ્યું કે એક મોટો બંગલો બનાવવાનું કામ આવ્યું છે. તમે એ બંગલો તમારા હાથોથી તૈયાર કરી દો પછી તમારે જવું હોય ત્યારે જજો.

ને પણ માલિકની વાત સારી લાગી. એણે વિચાર્યું કે એક જ બંગલો છે. એનું કામ પૂરું કરી જ દઉં છું. સુથારે બીજા દિવસથી નવા બંગલાના કામ પર લાગી ગયો. પરંતુ હવે તેનું મન આ કામમાં લાગતું નહોતું. એના કારણે સારામાં સારું કામ એ કરી શકતો નહોતો. એ બંગલો બનાવવામાં ખાસ મહેનત કરી નહોતી. તેણે અડધા અધૂરા મનથી તે બંગલો તૈયાર કરી રહ્યો હતો. કેટલાક દિવસો પછી એ બંગલો તૈયાર થઈ ગયો. માલિક જ્યારે બંગલો જોવા આવ્યો તો તેને ખબર પડી કે કામ

સારી રીતે થયું નથી. પરંતુ એમણે કંઈ કહ્યું નહીં. બંગલાની એક ચાવી ખિસ્સામાંથી કાઢીને સુથારને આપી અને સુથારને કહ્યું કે તમે આખું જીવન મારી સેવા કરી છે. આ બંગલો તમને હું ભેટ તરીકે આપું છું. હવે તો તેને પરસેવો છૂટી ગયો તે મનમાં બોલ્યો. જો મને ખબર હોત તો બંગલો મારો છે તો એની ઘણી સારી રીતે સજાવત પણ હવે બધું નકામું ગયું.

શિક્ષા - આ વાત આપણા જીવનને પણ લાગુ પડે છે. જિંદગીમાં દરેક કામ મહત્વપૂર્ણ છે. દરેક કામ દિલ દર્દને કરવું જોઈએ. કોને ખબર તમારું કામ જ તમને સફળતાની મંઝિલ સુધી લઈ જાય. આપણે જીવનમાં ઘણી બધી વાતો ગંભીરતાથી લેતા નથી. પણ સમય વીતી ગયા પછી વિચારીએ કે આ કામ સારી રીતે કરી શકીએ છીએ પણ વૃદ્ધ થઈ જતાં યાદ આવે છે કે આપણી જિંદગીને આપણે સોનેરી બનાવી શક્યા એમાં બીજા રંગ ભરી શક્યા હોત એટલે જે કામ કરીએ તે પૂરા દિલથી કરીએ.

હકારાત્મક વિચારનો પ્રભાવ

એક વખતની વાત છે બે મિત્ર હતા. તેઓ કોઈ જૂતાં બનાવવાની કંપનીમાં કામ કરતા હતા. કંપનીમાં જૂતાં બનાવતાં હતાં અને એ બંનેનું કામ માર્કેટમાં જઈને જૂતાં વેચવાનું હતું. એક વાર કંપનીના માલિકે બેમાંથી એકને એવા ગામમાં મોકલ્યા જે કામમાં કોઈ જૂતા પહેરતાં નહોતાં. પહેલો મિત્ર ગામમાં જાય છે તો જૂતાં પહેર્યા વગરના લોકોને જોઈને પરેશાન થઈ જાય છે કે અહીં તો કોઈ જૂતાં પહેરતાં નથી તો હું અહીં મારાં જૂતાં કઈ રીતે વેચીશ. આમ વિચારીને તે પાછો

આવી જાય છે.

પછીથી બીજો મિત્ર ગામમાં જાય છે અને ખુશ થઈ જાય છે કે આ ગામમાં કોઈ જૂતાં પહેરતું નથી તેથી હવે તો હું મારાં બધાં જૂતાં ગામમાં વેચી શકીશ. અહીં તો મારા ઘણા બધા ગ્રાહક છે અને ખરેખર પોતાના બધાં જૂતાં વેચીને પાછો જાય છે.

શિક્ષા - નકારાત્મક અને હકારાત્મક વિચારમાં આજ ફેર હોય છે. દુનિયા બધાના માટે સમાન છે અને દરેક જગ્યાએ સારું કામ કરી શકવાની સંભાવના છે. પરંતુ નકારાત્મક વિચારની વ્યક્તિ રસ્તાઓને જોઈને મુખ ફેરવી લે છે અને હકારાત્મક વિચારો માનવ મુશ્કેલ પરિસ્થિતિઓમાં પણ રસ્તો બનાવી લે છે. દુનિયામાં કંઈ પણ અસંભવ નથી બસ વિચારો હંમેશા હકારાત્મક હોવા જોઈએ.

બેમાંથી કોણ ચટે?

રાકા એક કઠિયારો હતો. બાકા એની પત્ની. પતિ પત્ની બંને વહેલી સવારે જંગલમાં લાકડાં કાપવા માટે જતાં. દિવસના રોટલા મળી રહે તેટલાં લાકડાં કાપતાં. લાકડાં વેચીને તેઓ પોતાનું ગુજરાન ચલાવતાં હતાં. બીજા દિવસની ફિક્કર કરતાં નહોતાં. જંગલમાં ઘણાં બધાં લાકડાં હતાં તે કાપીને ભેગાં કરવાની એમની પાસે શક્તિ હતી. ફિક્કર કરવાનું કોઈ કારણ નહોતું.

એક દિવસ પતિ પત્ની જંગલમાંથી લાકડાં કાપીને, લઈને ગામ તરફ પાછાં વળી રહ્યાં હતાં. ત્યારે એક ઝાડ પાસે રાકાએ સોનામહોરો ભરેલો ઘડો જોયો. કોઈ કહે છે કે કળિયુગે - શેતાને તે સોનામહોરો ત્યાં મૂકી હતી. રાકા આગળ હતો.

પત્ની બાકા પાછળ હતી. રાકાની નજર સોનામહોરો ઉપર પડી. એને થયું જાત કમાઈ વિનાની હરામની કમાણીની કદાચ સોનામહોર જોઈ પાછળથી પત્નીનું મન બદલાય જાય, લોભાય જા. સ્ત્રી છે. કદાચ એ લેવાનો વિચાર થઈ જાય.

રાકાએ ચાલતાં ચાલતાં પોતાના પગ વડે એ સોનામહોરો ઉપર ધૂળ નાખી દીધી. પાછળ આવતી બકાએ તે જોયું. એણે ટકોર કરી ‘ધૂળ ઉપર ધૂળ શા માટે વાળ છે.’ બેમાંથી કોનું સ્થાન ઊંચું ગણવું?

કઠિયારાની નિષ્ઠા

ફારસી સાહિત્યમાં દાનેશ્વરી હાતિમતાઈની વાર્તા છે. હાતિમભાઈએ એક વખત મિજબાની રાખી હતી. નાનાં મોટાં સૌને જમવાનું નિમંત્રણ આપ્યું હતું. જમ્યા પછી કોઈ બાકી રહી જતું હોય તો એને બોલાવવા માટે તેઓ શહેરમાં અને શહેર બહાર આંટો મારવા નીકળ્યા.

બધા જમી લે પછી જ જમવાનો હાતિમભાઈનો નિયમ હતો. ત્યારે એક કઠિયારો એમને મળ્યો. હાતિમતાઈએ કહ્યું, આજે લાકડાં કાપવાની શી જરૂર હતી? હાતિમે આજે સૌને જમવા માટે મિજબાની રાખી છે તને કદાચ ખબર નહીં હોય.

કઠિયારાએ હાતિમતાઈ સામે જોયું એને ઓળખતો નહોતો. એણે કહ્યું, ‘ભાઈ મારી રોટી માટે ખુદાએ મારા હાથમાં ઘણું જોર આપ્યું છે. મારે હાતિમતાઈના મિષ્ટાનના ઓશિયાળા શા માટે બનવું જોઈએ.

॥ ઓમશાંતિ ॥

અહો ! ગરિમા ગુજરાતની

બ્ર.કુ. ગીતા ગજ્જર, ઉપલેટા

1 લી મે, ગુજરાત સ્થાપના દિવસ પર વિશેષ)

વિશ્વ રચયિતાની શૃંગારી અદમ્ય અદ્ભુત રચના ન્યારી,
નયન નિહાળે નયનરમ્ય એવી ગરિમા ગુજરાતની,
ખોબલે ખોબલે વરસાવી તુજ પર કુદરતે મહેર ઘણેરી,
ધારા પ્રભુને અંતરથી ધ્યારી એવી ગરિમા ગુજરાતની...

ભોળા માનવ દલડા કેરો પ્રીત્યુનો ઘબકાર,
અતિથિ દેવો ભવનો કેવો અદ્ભુત આવકાર,
આંખલડીમાં અમૃત વહેતો ભાવભર્યો સત્કાર,
પધારો અમ આંગણિયેનો ગુંજે મીઠો રણકાર
મનડું ભરીને માણી લ્યો એવી ગરિમા ગુજરાતની...

ઉન્નત મસ્તક પહાડો કેરા ઉંચ જીવનની અર્પે પ્રેરણા,
કુદરતનો અદ્ભુત ઉપહાર સાસણગીરના સિંહ સોહામણા,
તારો ખોળો ખૂંદી વહેતાં કલ-કલ કરતાં અમૃત ઝરણાં,
વાહ રે કુદરત, નીરખી પામે અંતર કેવો અદ્ભુત સ્ફૂરણા,
ચરણ પખાળે જેના ઉદયિ તરંગ એવી ગરિમા ગુજરાતની...

મંદિરના મીઠા ઘંટારવ સ્થાપે હૃદયમાં દિવ્યતા,
શિલ્પ સ્થાપત્ય સંસ્કૃતિની ઝળકે અનેરી ભવ્યતા,
મન-ઉપવનમાં શ્રદ્ધાભાવને ભક્તિનાં ફૂલ મહેકતાં,
અંતરીક્ષની ઓથે રહીને ધ્યારા પ્રભુ નીરખતાં,
અવનીના આંગણિયે સર્વોત્તમ એવી ગરિમા ગુજરાતની...

ગાંધી, ઝવેરચંદ, નરસિંહ કેશ વીર રત્નોની ખાણ,
સત્ય, અહિંસા, શૌર્યવીરતા એવા પીગળાવે પાષાણ,
તીર્થ, નદીઓ, ગિરિ કંદરા કરાવે અજબ ઓળખાણ,
મા ગુર્જરીની ગરવી ગાથા અનુભવથી તું જાણ,
જગમાં જડે નહિ જોટો કદીયે એવી ગરિમા ગુજરાતની...

॥ ઓમશાંતિ ॥

સંગમયુગની શબ્દાવલી

દેવી ભાઈઓ અને બહેનો,

સંગમયુગની શબ્દાવલીના વિભાગમાં એપ્રિલ-૨૦૨૧ માસની શબ્દાવલી ભાગ-૬ના જવાબો આ સાથે છે. જ્ઞાનના ચિંતનના આધારે તમારા જવાબોને સાચા જવાબો સાથે સરખાવી શકશો. સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૭ અહીં પ્રસ્તુત છે. જેની આડી-ઉભી ચાવીઓ ભરશો. તમને આવતાં જૂન-૨૦૨૧ના અંકમાં સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ-૭ના જવાબો મળશે.

સંગમયુગની શબ્દાવલી ભાગ - ૭

1	2	3	4		5	6	7		8
9						10			
					11			12	
13					14		15	16	
			17			18			
19	20				21	22			23
24					25				26
27		28			29				
		30	31		32	33			34
	36					37			

શબ્દાવલી ભાગ-૬ના જવાબોવાળું કોષ્ટક

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35			
	રા	મા	ય	ણ		ગુ	વા	ર																														
6	મ	મ	રા			7	આં	બે	ડ	ક	ર																											
8	ત	ન				9	સી	સું		ફા																												
			10	વ	સં	ત				12	ટા	ઈ	ગ	ર																								
13	અ	મી	ર							14	હો	લી	ડે																									
19	લ	ક્ષ	ણ							21	મુ	ન																										
26	રા																																					
31	હ	વુ	મા	ન																																		

આડી ચાવીઓ -

૧. મધુબન કા કમરા (૪)
૫. પ્રલય (૫)
૯. સૃષ્ટિની માँ (૫)
૧૦. અને જીવવા દો (૨)
૧૨. આઠ પછી આવે (૨)
૧૩. લહેર (૩)
૧૪. આ યુનિવર્સિટી છે. (૫)
૧૭. 'જવું' શબ્દનો અંગ્રેજી અર્થ (૧)
૧૮. પેટને અંગ્રેજીમાં શું કહેવાય? (૩)
૧૯. છી-છી, તમોપ્રદાન, ઉતરતી કક્ષાનું (૩)
૨૧. જાત (૨)
૨૪. જ્ઞાતિ (૨)
૨૫. પ્રથમ નોબલ પ્રાઈઝ મેળવનાર સેવાભાવી મહિલા (૬)
૨૭. ભાઈનું નામ (૩)
૨૯. પસ્ચિમચીકા (૨)
૩૦. આ સૃષ્ટિ પણ બેહદનો એક છે. (૨)
૩૨. પિતાજી, બાપુજી, પપ્પાને અંગ્રેજીમાં શું કહેવાય? (૨)
૩૪. ભાગ્ય (૨)
૩૬. વૈશાખ મહિનાનો શુભ દિવસ (૪)
૩૭. ઈસ્લામ ધર્મનું નવું વર્ષ (૪)

ઉભી ચાવીઓ -

૧. ૧ મેની ઉજવણી (૯)
૨. વિશ્વ (૨)
૩. સર્વ શ્રેષ્ઠ યોગ (૪)
૪. શરીર (૨)
૬.નો પાઠ પાકો કરીએ. (૨)
૭. મોબાઈલની એક કંપનીનું નામ (૨)
૮. તમે ભરો છો એ પહેલીને શું કહેવાય? (૪)
૧૧.કી ગોથરી જાને (૨)
૧૨. સ્વર્ગનો વિરોધી શબ્દ (૩)
૧૫. લાસ્ટ સો (૨)
૧૬. મધ શબ્દના ઉર્દા અક્ષરો (૨)
૨૦. પરવાના (૩)
૨૧. યહ કોઈ સતસંગ નહીં, સામાન્ય (૩)
૨૨. મે માસના બીજા રવિવારનો દિવસ (૪)
૨૩. દક્ષિણ ભારતની મુખ્ય વાનગી (૨)
૨૬. મુરલી સાંભળવી જોઈએ (૪)
૨૭. દાદી પ્રકાશમણિજીનું લૌકિક નામ (૨)
૨૮. ફટાકડા (૩)
૩૧. દીકરી (૨)
૩૩. ઝાંખું શબ્દને અંગ્રેજીમાં કહેવાય (૨)
૩૫.અર્ચ - બાલાનશીન (૨)

DECLARATION

I **Bharti Ranchhoddas Somaiya** declare that I am the Publisher and Printer of the newspaper entitled **GYAN AMRIT** to be printed and published at AHMEDABAD and that particulars in respect of the said newspaper given hereunder are true to the best of my knowledge and belief.

- 1) Title of the newspaper : GYAN AMRIT
- 2) Language (s) in which it is (to be), published : GUJARATI
- 3) Periodicity of its publication.
 - a) Whether a daily, tri-weekly, bi-weekly, weekly, fortnightly or otherwise. : Monthly
 - b) In the case of a daily, please state whether it is a morning or evening newspaper. : No applicable
 - c) In the case of a newspaper other than a daily, please state the days(s)/date(s) on which it is (to be) published. : 1st or 2nd date of every months
- 4) Retail selling price of the newspaper per copy. : Retail price Rs. 12/-
 - a) If the newspaper is for free distribution, please state that it is "for free distribution". : -----
 - b) If it has only an annual subscription and no retail price, please state the annual subscription. : Annul Subcription Rs. 110/-
- 5) Publisher's Name : Bharti Ranchhoddas Somaiya
(Director-Brahma Kumaris, Gujarat)
Nationality : Indian
Address : "Jyoti Darshan", 1- Panchshil Society, Gondal Road, Rajkot - 360 004.
- 6) Place of Publication : Prajapita Brahma Kumaris Ishwariya Vishwa Vidyalaya, (please give the complete postal address) "Sukh-Shanti Bhawan", Bhulabhai Park Road, Opp. Municipal School, Kankaria, Ahmedabad - 380 022.
- 7) Printer's Name : Bharti Ranchhoddas Somaiya
(Director-Brahma Kumaris, Gujarat)
Nationality : Indian
Address : "Jyoti Darshan", 1- Panchshil Society, Gondal Road, Rajkot - 360 004.
- 8) Name(s) of the printing press(es) where the newspaper is actually printed and the true and precise description of the premises on which the press (es) is/are installed. : Shreedhar Printers Pvt. Ltd.
J&K, Block No-4, Ravi Estate, Dudheshwar Road, Dudheshwar, Ahmedbad - 380 004.
Phone : (079) 2562 5299, 2562 5899
- 9) Editor's Name : Prof. Dr. Kalidas Dhulabhai Prajapati
Nationality : Indian
Address : G-2/22, Shivam Appartment, New Vadaj, Ahmedabad - 380 013.
- 10) Owner's Name (s) : For, Prajapita Brahma Kumaries Ishwariya Vishwa Vidyalaya.
 - a) Please state the particulars of individual(s) or of the firm, Joint Stock Company, trust, co-operative society or association which owns the newspaper. : Spiritual Organisation
 - b) Please state whether the owner owns any other newspaper, and, if so, its name, periodicity, language and place of publication. : No
- 11) Please state whether the declaration is in respect of —
 - a) a new newspaper, or : -
 - b) an existing newspaper : Yes
 - c) In case the declaration falls under item : Due to death of Publisher and Printer, So Changes of Publisher and Printer's Name & Address

PLACE : AHMEDABAD

Date : 17-02-2020

(Under Section-6 of the Press and Registration of Books Acts-1867)

(Act No. 25 og 1867)

(Signature) (Bharti Ranchhoddas Somaiya)

AUTHENTICATED

Sign and Stamp of Sub Divisional Magistrate (East) Ahmedabad

અમદાવાદ વટવા સેવાકેન્દ્ર પર 'શિવ ધ્વજારોહણ' કાર્યક્રમમાં પધારેલ નવનિયુક્ત મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલર ભગિની સરોજબેન સોની, પ્ર.કુ. તારાબેન તથા પ્રહ્લાકુમાર ભાઈ-બહેનો.

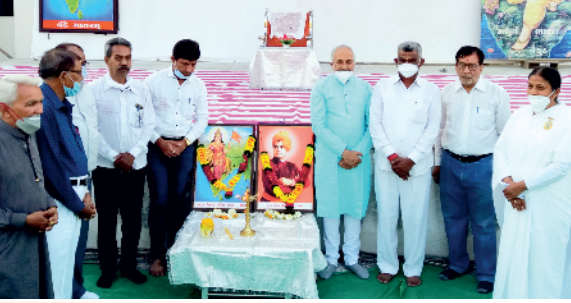
અમદાવાદ ઈસનપુરમાં 'શિવરાત્રી' કાર્યક્રમમાં શુભેચ્છા આપતાં નવનિયુક્ત મ્યુનિસિપલ કાઉન્સિલર ભ્રાતા શંકરભાઈ ચૌધરી, અગ્રણી બિલ્ડર ભ્રાતા નરેશભાઈ પાટડીયા, ડૉ. મુકેશભાઈ, પ્ર.કુ. જાગૃતિબેન.

મુંબઈમાં BK મલાડ અને ટ્રાફિક પોલિસના 'રોડ ટ્રાફિક સેફટી' કાર્યક્રમમાં તારક મહેતાના ઉલ્ટા ચશ્મા ટી.વી. સીરીયલની કલાકારા કુ. પલક સીધવાનીને સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. કુંતીબેન.

બાંટવામાં 'તનાવ મુક્ત શિબિર'નું ઉદ્ઘાટન કરતાં આહિર સમાજના ઉપપ્રમુખ ભ્રાતા પૂંજાભાઈ વજસીભાઈ, ભ્રાતા બળવંતભાઈ, ભ્રાતા અધિનભાઈ, ભ્રાતા ખેરાજભાઈ, પ્ર.કુ. મધુબેન.

કેશોદમાં ભારત વિકાસ પરિષદ દ્વારા આયોજીત 'વડીલ વંદના' કાર્યક્રમમાં MLA દેવાભાઈ માલમ, ડૉ. સ્નેહલ તન્ના, પ્રો. મેઘનાથીભાઈ, પ્ર.કુ. રૂપાબેન તથા અન્ય મહેમાનો.

ગોંડલમાં 'અમરનાથ દર્શન' કાર્યક્રમમાં મહાચારતી કરતાં ત્રિશુળ ઈન્ડસ્ટ્રીના ઓનર ભ્રાતા મહેશભાઈ, MLA ભ્રાતા નિલેશભાઈ, અગ્રણી વ્યાપારી ભ્રાતા ભીખુભાઈ, પ્ર.કુ. ભાવનાબેન તથા અન્ય.

પુંસરીમાં નવનિર્માણધીન સેવાકેન્દ્રની ભુમી પર 'શિવરાત્રી'ના તહેવારે શિવધ્વજ ફરકાવ્યા બાદ સમૂહમાં સરપંચ ભગિની સુનંદાબેન સાથે પ્ર.કુ. ચંપાબેન, પ્ર.કુ. આશાબેન, પ્ર.કુ. ભાઈ-બહેનો.

કચ્છ-ગાંધીધામમાં આયોજિત 'શિવશંકરની ઝાંખી'નું ઉદ્ઘાટન કર્યા બાદ ગળપાદર જીલ્લા જેલના જેલર ભ્રાતા દિલેશભાઈ ગોહિલને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં પ્ર.કુ. સરિતાબેન.

અમદાવાદ સુખશાંતિ ભવન ખાતે 'મહાશિવરાત્રી મહોત્સવ'ના ઉદ્ઘાટનમાં PRLનાં ડાયરેક્ટર ડૉ. અનિલ ભારદ્રાજ, BJPના મહામંત્રી ભ્રાતા ઉત્પલભાઈ તથા રાકેશભાઈ, નવનિયુક્ત મ્યુ. કાઉન્સિલરો કરણભાઈ, ચંદ્રકાન્તભાઈ (ક્રિકેટ કોચ), ઈલાક્ષીબેન, આનલબેન, BJP શહેર કારોબારી સભ્ય દેવાંગભાઈ. 'બરફના અમરનાથ તથા દ્વાદશ જ્યોતિલિંગ' દર્શનનું ઉદ્ઘાટન બાદ મહાનુભાવોને ઝાંખીની આધ્યાત્મિક સમજૂતી આપતાં મણિનગર સબઝોન સંચાલિકા ધ્ર.કુ. નેહાબેન, ધ્ર.કુ. અમરબેન.

ધારી ખાતે 'શિવરાત્રી' પર્વ નિમિત્તે આયોજીત ત્રીદિવસીય 'દિવ્યદર્શન આધ્યાત્મિક મેળા'ના ઉદ્ઘાટન પ્રસંગે પધારેલ ધારી કોર્ટના જજ ભ્રાતા નિખિલેશ રાડીયા, PSI ભ્રાતા નાનજીભાઈ વાઘેલા, સરપંચ ભ્રાતા જીતુભાઈ જોષી, ડૉ. કાળુભાઈ પડસાલા, જીલ્લા પંચાયતના પ્રમુખ ભગિની કમળાબેન ભુવા, ધ્ર.કુ. રસીલાબેન, ધ્ર.કુ. ગીતાબેન તથા બરફના અમરનાથ અને ૧૨ જ્યોતિલિંગ દર્શન મેળાનું દર્શ્ય.

અમદાવાદ નારોલ સેવાકેન્દ્રના 'મંગલ ત્રિવેણી સન્માન સમારોહ'માં સન્માનીત બ્રહ્માવત્સો સાથે દિપ પ્રગટાવતાં ધ્ર.કુ. નેહાબેન, ધ્ર.કુ. રંજનબેન, ધ્ર.કુ. જાગૃતિબેન, નવનિયુક્ત મ્યુનિસિપલ કોરપોરેટર ડૉ. ચાંદનીબેન તથા ધ્ર.કુ. રંજનબેનની ઈશ્વરીય સેવાના '૨૪૫ જયંતિ સમારોહ' નિમિત્તે કેક કટીંગ કરતાં ધ્ર.કુ. નેહાબેન સાથે ધ્ર.કુ. રંજનબેન, ધ્ર.કુ. સંધ્યાબેન તથા ધ્ર.કુ. અમરબેન.